

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 305

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

JUOZAS AUDĖNAS

VACLOVAS BIRŽIŠKA

(Kai kurie su juo susidūrimai)

Vaclovas Biržiška atsidėjęs rinko žinias apie kiekvieną, kuris mūsų kraštui ir lietuvių tautai šiuo bei tuo pasitarnavo. Manau, kad yra žmonių (jei nėra, tai atsiras), kurie pasistengs surinkti kuo pilniausias žinias ir apie Vaclovą Biržišką. Paskui gal atsiras leidėjas velionio profesoriaus monografijai išleisti.

Teko ir man su velioniu keliais, turinčiais svarbesnės reikšmės atvejais, susidurti, todėl, žinioms apie V. Biržišką papildyti, mėginsiu suglaustai savo apie jį prisiminimus čia parašyti.

* * *

1921 m. spalio mėnuo Kaune. Laikraščiai paskelbė, kad Lietuvos Mokytojų Profesinė Sąjunga Kaune atidaro vakarais Suaugusių Gimnaziją. Gimnazija naudosis vokiečių gimnazijos patalpomis, esančiomis Vytauto prospekte. Įstojamieji į visas gimnazijos klases egzaminai prasidės 5 val. vakare. Kuri tai buvo spalio diena, nebeatsimenu.

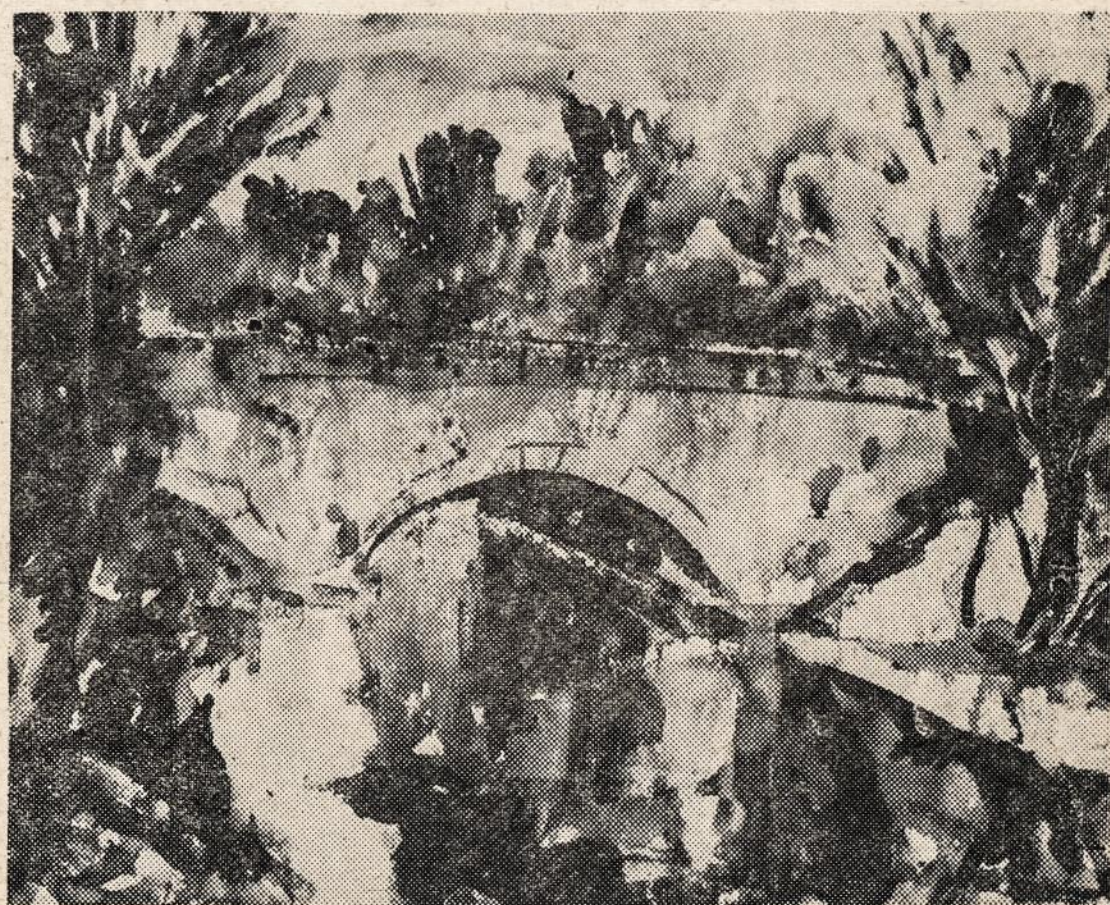
Tarnavau tada Lietuvos kariuomenėje raštininku. Dirbome nuo 8 val. iki 2 val. Tad užteko laiko ir kitiems reikalams. Nuėjus laikyti egzaminų, tuojau susitikau su Gimnazijos direktoriumi. Juo buvo kapitonas Vaclovas Biržiška. Būdamas kareivio uniformoje, varžiausi ne tik prieš direktorių, bet ir prieš kapitoną. Bet Biržiškos pirmieji tėviški žodžiai mane gana raminačiai nuteikė. Pasisakiau norįs laikyti egzaminus į ketvirtąją gimnazijos klasę, nors nebuvau lankęs net antrosios, o tik mano gerojo kaimyno Jurgio Jakubonio, dabar gyvenančio Čikagoje, padedamas, buvau šiek tiek privatiškai pasiruošęs. Čia pat direktorius tuojau pradėjo mane egzaminuoti iš geografijos. Paklausė, kas tai yra Ugnies žemė, kur ji yra ir dar šio to. Pabaigęs jaučiausi tuos egzaminus išlaikęs.

Tada direktorius pasiuntė į kitą kambarį lietuvių kalbos egzaminams. Ten egzaminavo Jonas Norkus. Pagaliau reikėjo laikyti matematiką, kurią egzaminavo p. M. Montvykaitė, vėliau Matukienė, ir vėl karininkas, vyr. leit. Kazys Sleževičius. Po visų egzaminų buvau priimtas į trečiąją klasę.

Egzaminams pasibaigus, po kelių dienų prasidėjo mokslo metai. Klasėse apie pusę mokinių buvo kariai — karininkai ir kareiviai. Mokytojai-karininkai buvo: kapitonas V. Biržiška, vyr. leit. Sleževičius, vėliau tapęs profesoriumi, leit. Kazys Kepalas, irgi profesorius, dabar gyv. Brooklyne, N.Y. Vėliau tos gimnazijos mokytojais buvo ir daugiau karininkų, o lygiai nemažas būrys įvairaus laipsnio karių buvo ir tarp mokinių. Bet tarp jų nebuvo jokių laipsninių skirtumų. Visi jautėsi mokytojais arba mokiniais ir dirbo. Mokėmės po 5 val. kas dieną, ir vieną gimnazijos klasę išeidavome per pusę metų, o per metus dvi klases. Suaugusiems, bet jauniems, tatau buvo pakeliama. Mokiniai kariai eidavo miegoti apie 1-2 val. nakties, o keldavosi apie 6 val. ryto.

Gimnazijos direktorius Biržiška ateidavo pirmas, nors irgi, kaip kapitonas, dirbo kariuomenės štabe šešias valandas ir išei-

Br. Murinas
"Tiltas"

davo paskutinis. Jo fizinis ir dvasinis pajėgumas stebino ne vieną. Dėstė jis įvairius dalykus. Mano klasėje dėstė fizinę geografiją, pasaulinę literatūrą. Kitose klasėse dėstė istoriją ir gal dar ką. Atsižūrint į tai, kad mokomasi paskubomis, Biržiška savaip dėstė savo dalykus, galima sakyti, akademinio metodu. Tatai sakydamas, turiau galvoje jo nuolatinį pasakojimą ir retą mokinių klausinėjimą. Medžiagos jam niekuomet netrūkdavo. Prie pagrindinio dalyko pridėdavo visą eilę kitų, mums mokiniams labai įdomių priedų iš istorijos, iš karų ir kt. Ypatingai įdomiai ir sultingai jis dėstė visuomenės mokslus. Gal ne vieną tuo paskatino studijuoti visuomenės mokslus. Dėstydamas šį dalyką, jis niekuomet neoperuodavo to ar kito krašto įstatymais, ar konstitucijomis. Bet daugiausia ribodavosi visuomenės santykiavimo papročiais įvairiais amžių laikotarpiais, įvairiuose kraštuose. Mokė kaip skirt monarchiją nuo respublikos, aiškino, kam priklauso suverenumas, visuomenės — organizuotos visuomenės — vaidmuo valstybėje ir kt.

Kaip pirmajam direktoriui, Biržiškai teko pakelti ir visi gimnazijos organizaciniai reikalai. Jų buvo daug ir sunkių. Gimnazija buvo privati. Jos palaikymui reikėjo švietimo Ministerijos paramos. Čia ir su politika tuojau susiduriama. Iš karto švietimo Ministerijos palankumo nebuvo. Mokytojams mokėdavo po šiek tiek iš mokinių surinktų sumų. Bet kai kareiviai buvo nuo mokesčio atleisti (o jų buvo apie pusę mokinių), tai surinktosios sumos toli gražu gimnazijos išlaikymui nepakako. L. Mok. Profesinė Sąjunga dėjo visas pastangas gimnazijai išlaikyti. Esant geram mokamajam personalui, gausiam lankytojų būriui švietimo Ministerija atkreipė atitinkamą dėmesį ir davė subsidijų, rodosi, iki kokių 1930 m. Vėliau nutraukė. Užėję bolševikai gimnaziją uždarė. Ji išleido per 500 abiturientų. Tai yra davė progos tokiam skaičiui suaugusių žmonių išeiti gimnazijos kursą, o vėliau ir universitetą baigti.

V. Biržiška direktorium buvo gal 2-3 metus. Po jo direktoriavo Kazys Sleževičius, o po jo iki bolševikmečio Jonas Norkus.

Įstojęs universitetan, ir vėl susidūriau su Vaclovu Biržiška. Jis dėstė administracinę teisę ir buvo Teisių Fakulteto sekretorius. Klausiau jo dėstomą administracinės teisės kursą, bet šis kursas nepaliko manyje to-

kio įspūdžio, kaip kitų jo dalykų dėstymas gimnazijoje.

Mano klasės draugai pavedė man nunešti V. Biržiškai bendrąją klasės baigimo nuotrauką. Jis tada gyveno Žaliajame Kaune, Lelijų gatvėje. Atėjęs vakare, radau jį vieną tarp savo mėgiamųjų knygų. Išvyniojau jau įrėmintą ir įstiklintą bendrąją visų mokinių ir mokytojų nuotrauką. Jis ją paėmė, atidžiai pažiūrėjo, paėmė mano ranką ir spausdamas maždaug taip tarė: "Niekur darbe aš neturėjau tiek rūpesčių ir malonios darbo šilimos, kaip šioje gimnazijoje." Iš tiesų jis buvo susijaudinęs. Tai buvo antrosios laidos, išėjusios 1925 m. pavasarį, nuotrauka.

* * *

Lietuvos Kultūros Taryba buvo įsteigta 1924 ar 1925 m. Jos steigėjais irgi buvo profesoriai ir šiaip kultūrininkai, apie Mokytojų Profesinę Sąjungą susispietę. LKT užsimojimais buvo labai platūs: Kultūros Fondas, Liaudies universitetai, bibliotekos, paskaitos, Kultūros kongresai ir t. t. Kultūros kongresai buvo šaukiami vieną kartą per metus. Į kongresus buvo kviečiami kultūros, švietimo, jaunimo, mokytojų, profesorių, muzikų, dailininkų ir kitos panašios organizacijos. Būdavo iki 100 dalyvių. Ypač gausus buvo 1926 m. Kultūros Kongresas. Kongresas rinkdavo (rodosi, iš 15 narių) Kultūros Tarybą. Veiklūs Lietuvos Kultūros Tarybos nariai buvo du broliai M. ir V. Biržiškos, profesoriai — Pranas Augustaitis, nuolatinis sekretorius; prof. Vladas Lašas, ilgametis pirmininkas; prof. Antanas Purėnas, Balys Žygelis, Vincas Kvieska, Vincas Ruzgas, prof. Dubas ir kt., kurių tiksliai nebeatmenu. Iš jaunėnių kelerius metus buvo išrenkami Džidas Budrys ir šių eilučių autorius.

Kultūros kongresuose būdavo skiriama viena kuri nors problema. Pav. suaugusiųjų švietimas, civilinės padėties aktų registravimas, kultūros fondas ir kt. Būdavo klausoma referantai, o po to diskutuodavo kongreso dalyviai ir priimdavo rezolucijas.

Vienas iš klausimų L. Kultūros Taryboje, ne kongresuose, svarstomas buvo Lietuviškosios Enciklopedijos leidimas. Gal kiekviename posėdyje enciklopedijos reikalai buvo paliečiami. Ar posėdžiuose būdavo ar nebūdavo prof. Vaclovas Biržiška, apie kurį visi enciklopedijos klausimai sukrovosi, vistiek jie būdavo aptariami. V. Bir-

(Tasa 2-me psl.)

VACLOVAS BIRŽIŠKA

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Žiška informuodavo LKT apie jo turimą medžiagą. Turėjęs apie vienuolika tūkstančių žodžių. Informuodavo kaip būtų su bendradarbiais ir visą eilę kitų klausimų. Balys Žygelis, kaip Spaudos Fondo direktorius, aiškino sunkias enciklopedijos išleidimo sąlygas ir daromas leidimui kalkuliacijas. Prie visų kalbų ir visų diskusijų vis tekdavo išklausti V. Biržiškos žodis, nes jis ir ten buvo didžiausias autoritetas. Jei Biržiškos nebūtų buvęs, tai vargu ar 1931 m. būtų pradėję leisti Kaune Lietuviškąją Enciklopediją. Bet jei Lietuvos Kultūros Taryba nebūtų buvusi užsipyrusi, irgi nežinia ar kas būtų pradėjęs leisti LE.

Kai LKT buvo suorganizuotas LE redagavimo aparatas, o Spaudos Fondas jau buvo pasiruošęs LE leisti, tada apie tai buvo viešai pranešta. Po viešojo apie LE leidimą pranešimo tuojau atsirado naujų bėdų. Greitai atsirado naujas viešas pranešimas, kad Lietuvos Katalikų Mokslų Akademija pasirengusi esanti leisti LE. Štai ir konkurencija. Kol nebuvo, tai nebuvo, kai susiorganizavo vieni, atsirado tuojau ir kiti. Šituo reikalu susirūpino švietimo Ministerija. Pradėjo tarpininkauti tarp abiejų organizacijų. Ėjo derybos. Pagaliau susitarė. Enciklopedija buvo pradėta leisti taip, kaip ji LKT buvo suplanuota ir Spaudos Fondo pasiruošta. Tik į redakcinę komisiją iš LKMA kai kurie asmenys įėjo į LE redakcijos sąstatą. Vyriausiuoju redaktoriumi natūraliai išaugęs buvo Vaclovas Biržiška.

Kai 1953 m. Bostone buvo švenčiamas I-jo Lietuvos Enciklopedijos tomo išleidimas, man Lietuvos Laisvės Komiteto vardu teko naujuosius LE leidėjus ir redaktorus pasveikinti. Tardamas savo sveikintinio žodį, priminiau Lietuvos Kultūros Tarybą ir jos vaidmenį LE istorijoje. Atkreipiau susirinkusiųjų dėmesį į tai, kad prieš apie 30 m. V. Biržiška buvo centrinis asmuo LE išleidžiant. Po to velionis Biržiška man pareiškė: "Visai buvau užmiršęs Lietuvos Kultūros Tarybą ir visus jos darbus".

* * *

Lietuvos Laisvės Komitetas leidžia žurnalą LIETUVĄ. Man tenka būti žurnalo redakcinės kolegijos pirmininku. Išėjus pirmajam žurnalo numeriui, redakcija gavo prof. Biržiškos laišką. Padaręs keletą pastabų, prof. davė generalinį patarimą, kad redakcija prisiųstus straipsnius redaguotų, o ne dėtų tokius, kokius autoriai prisiunčia. Nors redakcija taip ir darė, bet prof. arodė, kad straipsniai įdėti "žali". Tai bū o vertas dėmesio patarimas, juo labiau, kad visi redakcijos nariai buvo jo studentai.

Prie progos suliktas profesorius pasisiūlė parašyti LIETUVAI straipsnį apie penkias Laikines Lietuvos Vyriausybes. Labai apsidžiaugiau aš ir mano kolegos, kad čia gausimė ką nors originalaus. Iš tiesų, profesorius savo žodį ištesėjo. Netrukus tokį straipsnį prisiuntė. Jis yra įdėtas 3-me LIETUVOS numery.

Nors straipsnis parašytas autoriteto ir visų redaktorių mokytojo, bet redakcija negalėjo straipsnio dėti neredaguoti. Turėdami jo paties įspėjimą, kad straipsnius reikia redaguoti, redakcija ir savo mokytojo straipsnį redagavo. Išleido kelias vietas, ištaisė klaidas. Įbraukė pasikartojimus. Svarbiausia gi tai, kad ten visas profesoriaus išvardintąsias vyriausybes, išskiriant 1918 m. lapkričio 11 d. prof. A. Voldemaro vyriausybę, paėmė į kabutes. Redakcijai atrodė, kad visos kitos, nors ir buvo vyriausybės vadinamos, nebuvo jos kilusios iš lietuvių tautos organizacijų, bet svetimųjų padaras. Lygiai kaip nei Paleckio, nei Kubiliūno sudarytųjų administracijų Lietuvos vyriausybėmis vadinti negalima.

ADOMAS P. JASAS

BALTIJOS IDILIJA

*Ei, svyruok vėjužy,
pamario nendrelę! —
Tuoį sugrįš į krantą
gintaro žvejeliai.*

*Trauks iš marių tinklą,
ties ant balto smėlio —
žers ant vargo rankų
gelsvą gintarėlį...*

*Ir dainuos sesutė,
židinį pakūrus,
ir pasals jos žodžiais
marių vandens sūrus.*

*Ei, svyruok vėjužy,
pamario nendrelę! —
Tuoį sugrįš į krantą
gintaro žvejeliai.*

ADOMAS P. JASAS

SENOJI MEILĖ

*Gal ji sugrįš manęs pakarti,
o aš dainuodamas šaukiu,
kad ją radau miškų paparty,
skačiau iš demono akių —
kad jos dar plauktum okeaną,
lyg žiedo, žydinčio melsvai,
kad josios pasaka gyveno
Elados žemėje dievai;
kad jai ir mirę žiedus skina:
jinai žydėjimu gyva...
Už ją geri ir kartų vyną,
nors jau po žilmenim galva.*

Dėl šito viso profesorius nepaprastai supyko. Parašė LLK pirmininkui labai piktą laišką, pareikšdamas, kad nei su komitetu, nei su redaktoriais nieko bendra neturės. O žurnalo LIETUVA visai ir į rankas neimsi. Padėtis nemaloni, bet redakcija turi jo paties patarimą "nedėti neredaguotų straipsnių". Jam pasiūstą honorarą čekį gražino, "neimsiu, nereikia". Kai jam antru kart tas pats čekis buvo pasiūstas, jis jo nebegrąžino, o visą honorarą paaukojo Balfui. Tai jau gerai. Pirmas susitakymo etapas.

1953 m. lapkričio mėn., važiuodamas į Bostoną, LE I-jo tomo išleidimą apvaikščioti, kaip LLK įgaliotinis, galvojau, kaip reikės susitikti profesorių Biržišką, ir kaip reikės išlyginti įtempimas.

Iškilimams dar neprasidėjus profesorių radau High School salėje, sėdinti niemoje eilėje. Tiesiai prie jo priėjęs kaip niekur nieko padaviau ranką. Jis atsistojo, stipriai ranką spausdamas, su kita taiko man į pašonę boksą. Matau, kad be jokio pykčio, nes teko ir supykusį matyti, bet labai mielas ir švelnus žvilgsnis spindėjo iš jo akių. Čia pat jis ir pratarė: "Nors ir piktas esu, bet iš tavo biografijos nieko neišbraukiau". Aš jam padėkojau. Tuo ir buvo baigtas incidentas. Nei pykčio, nei jokio užsigavimo iš jo nesimatė.

* * *

Paskutinį kartą su profesoriumi susitkau 1954 m. vasarą pas p.p. Devenius W. tertown, Conn., per Dalytės su Dr. Bobeliu vestuves. Gana daug abu vaikščiojome ir daug išsikalbėjome, kaip nė vieną kitą kartą. Jis dėstė savo užsimotuosius darbus. Ypatingai jis norėjo baigti lietuvių rašytojų kalendorių, kuris turėjo būti žymiai pilnesnis už pirmąjį. Prisiminėme suaugusiųjų gimnaziją, kariuomenę ir daug, daug ką. Jam kalbos niekuomet netrukdamo. Mėgo jis ką nauja sužinoti arba originalesnę mintį išgirsti. Draugiškas jis buvo, kai 1921 m., pirmą kartą jį susitikęs, egzaminus į gimnaziją laikiau, draugiškas jis buvo ir po audros dėl ištaisyto jo straipsnio 1953.

2 — NAUJIENOS — CHICAGO 8, ILLINOIS
1956 M. KOVO 3 D., ŠEŠTADIENIS

A. S. PUŠKINAS

EUGENIJUS ONEGINAS

Eiliuotas romanas

Vertė STEPAS VAZBYS

Vinco Krėvės-Mickevičiaus
Sviesiam Prisiminimui

(Tęsinys)

AŠTUNTOJI DALIS

XXIX

Be amžiaus skirtumo visi
Ant meilės aukuro aukoja.
Bet ją daugiausiai išnaudoja
Jaunimo armija gausi.
Pavasario šilti taip lietūs
Viltim vėl persunkia laukus.
Gyvybės pradą pažadėtas
Žiedus jiems davė, duos vaisius.
Užtai senimo kelias vargas,
Kai kryžkelės aistros prieina.
Taip liūtyt rudenio ir darganos,
Žiūrėk, balom dirvas pamaino
Ir miško lapą paskutinį
Nublaško pūtį į nykią plynę.

XXX

Priėjo liepto galą jis.
Kaip vaikas, myli ją Eugenijus.
Jame vienam troškime vienijas
Diena ir nemigo naktis.
Jis apkalbų nė kiek nepaiso.
Kasdien jot' balną pasitaiso
Pas jį pavergusią Tatjaną.
Prie gonkų žirgas jo trepsena.
Laimingas jis, jei kartais gali
Užmesti ant pečių jos šalį;
Paliesti liemenį ranka
Karšta, tarytum žarija,
Praskinti kelią tarp tarnų,
Pakelt ką nors jai nuo grindų.

XXXI

Iš kailio neriasi jisai,
Bet jo nepastebi visai.
Svečius laisvai priiminėja.
Svečiuos' salone, priemenėje
Jam kartais linkteli galva
Ar kartais žiūri virš galvos.
Kokėtiškumo joj nėra.
Nemėgsta jo juk ratas jos.
Ar jo nemato, nepagaili?...
Jis linkęs keikt jau rolę kvailą.
Sudžiuvo, tarsi šakalys.
Atrodo jį džiova prarys.
Pas medikus kiek kojos neša,
O tie kurortą jam prirašo.

(Bus daugiau)

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija

Siūlo pirkti šias knygas:

VINCAS KRĖVĖ-MICKEVIČIUS, 188 psl. \$2.00
BIRŽIŠKA, VACL., Prof. Senųjų lietuviškų knygų
istorija, 208 psl. Kietais virš. \$3.00
Minkštais viršeliais \$2.00
J. ŠVAISTO PETRAS ŠIRVOKAS, 230 psl. \$2.00
JAN KURAIČIO ATSIMINIMAI, 208 psl. 2.00
1950 m. Lit. Dr. METRAŠTIS, 304 psl. \$2.00
1954 m. Lit. Dr. METRAŠTIS, 364 psl. \$3.00

Rengiamės spausdinti kitus kūrinius.
Platintojams duodame nuolaidas.
Pinigus prašome siųsti čekiu arba Money Orderiu tokiu adresu:

Lithuanian Literary Society of Chicago

1739 South Halsted Street
Chicago 8, Illinois

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga

230 psl. įdomiausių lietuviškų nuotykių.

Kaina \$2.00. Kreiptis į

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.
CHICAGO 8, ILLINOIS

Dr. Juozo Ereto straipsniai apie Pabaltijo valstybes ir Suomiją

Europoj žinomas žurnalistas ir profesorius, Dr. J. Eretas, šveicarų spaudai yra davęs vokiečių kalba parašytus straipsnius apie šiaurės ir šiaurės-vakarų Europos tautas. Pirmasis jo kūrinys — "Finnland. Suomi". Antrasis — "Die baltischen Länder" — "Litauen — Lietuva", "Lettland — Latvija", "Estland — Eesti".

Straipsniai parašyti su didele simpatija toms tautoms ir nemažesniu žinojimu apie tuos kraštus. Skaitytoją tiesiog stebina gilus tų kraštų pažinimas, tokia daugybė paduodamų žinių iš visų sričių. Jaučiamas gabaus žurnalisto pasakojimas, kuriame bemaž kiekviena sakinio dalelė yra sviri ir įdomi. Šitaip jis pradeda pasakoti apie Lietuvą:

"Jeigu kas Karaliaučiuje Kanto paminklui atsisveikinimą pasiuntė ir greituoju traukiniu Kauno kryptimi važiuoja, tolimas rytų lygumas pasiekdamas, mano jis pradžioje, kad Europa jau pasiliko užpakalyje. Bet kaip gi mes esame nustebinti ant Lietuvos rubežiaus, kai kalba, kurią mes girdime, yra taip europietiška, kad mes su džiaugsmu galvojame, kad ta pati Europa ir čia pasiliko, tik kiek pakeista. Taip ir man visiškai aišku pasidarė, kai Kaune vienas prietelis, perskaitęs iškabų pavardes, kaip Vailokaitis, Staugaitis, manęs paklausė, ką gi čia tie graikai gero beveikia? Tačiau čia jokių graikų nebūta, tik grynai lietuviai, kurių kalba siekia labai gilią senovę; kalba, kuri Europos kalbų pryšakyje stovi. Ji yra, kaip vyresnė graikų kalbos sesuo. Taip pat stoja prieš akis lotynizmas, kuris artimas yra lietuvių kalbai. Lietuvių kalbos žodžių lobynas yra tampriai su lotynų kalbos žodžiais susipynęs..."

Toliau autorius kalba apie tautą, kuri susideda iš aukštaičių, žemaičių, dzūkų, pereidamas prie klaipėdiečių, jų svajingo krašto, kuriame išaugo didysis Kantas, kuris dargi suprasdavo lietuviškai. Taip pat Germanas Sudermanas yra tos šalies vaikas, apie kurią jis dėkingai atsimena ir kurio tautelę savo "Lietuviškose pasakose" ("Litauische Geschichten") su meile pavaizduoja. Ir Tomas Mann po vieno vasaravimo apsižiūrėjo ir pasirinko sau pušimis šlamančią Nidą su priešais besitęsiančia Kuršių Neringa. Čia pasakojama apie lietuvius, kaip apie tautą labai religingą, darbščią, nereikalaujančią, mylinčią dainas ir jaudinančią svetmeilingą.

Vėliau, papunkčiai atpasakoja profesorius apie tautos religiją, dainas, Lietuvos istoriją ir jos galybę, parodydamas didelį žinojimą ir išgyve-

nimą į visas lietuvių tautos epochas, suminėdamas svarbiausius istorinius faktus. Mini senąjį Vilnių, kaip Lietuvos sostinę, Klaipėdą, kaip vienintelį Lietuvos uostą. Mini Lietuvos filosofus — Vydūną, šalkauskį, dainius-poetus ir dailininką M. K. Čiurlionį, kaip retus pavyzdžius savitos ir galingos lietuvių kultūros. Šiaip veikalas atrodo stiprios žurnalisto rankos parašytas: gražiai pa-

rašytas. Verta būtų prof. Ereto "Litauen — Lietuva" išties išversti į anglų kalbą, kuriam nors amerikoniškam žurnalui.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Litanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

Garsinkitės "N-nose"

GRADINSKAS

KRAUTUVĖ ir DIRBTUVĖ
Televizija, radijas, fonografai,
lentos, baterijos, antenos.

J. G. TELEVISION CO.
2512 WEST 47th STREET
Tel.: FRontier 6-1998

Duona ir įvairias skanias
bulkutes kepta

BRUNO'S KEPYKLA

3339 SO. LITUANICA AVE.
Tel.: CLiffside 4-6376

Pristatome į visas krautuves ir
restoranus taip pat išsiunčiam į
visus artimuosius miestus.

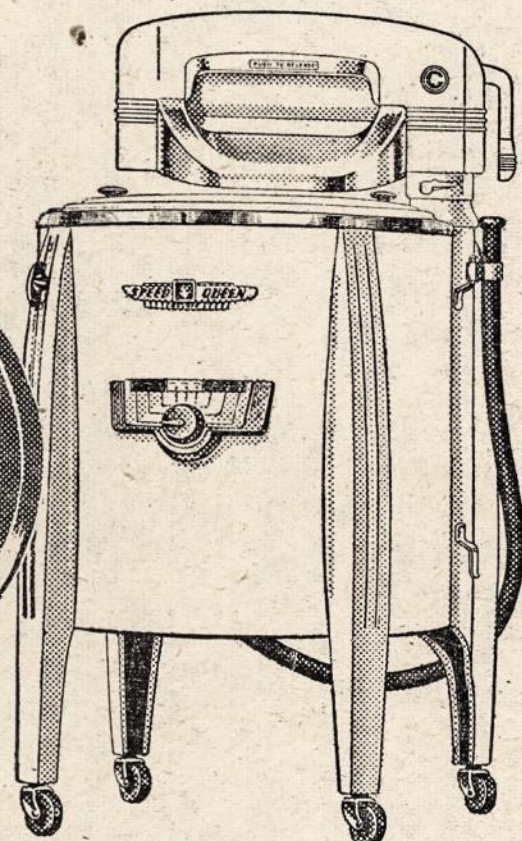
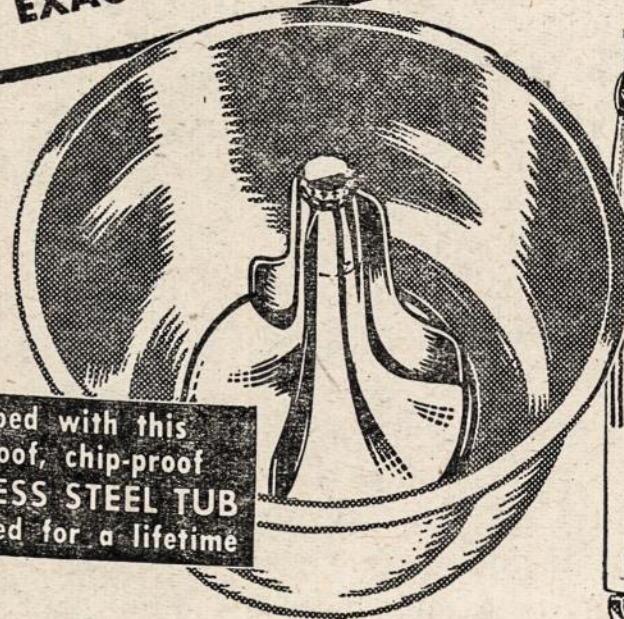
just like slipping
\$43.25
into your pocket

HERE'S HOW
YOU SAVE
All during '55 this washer
for \$173²⁵
Special price \$129⁹⁵

YOU SAVE
EXACTLY \$43²⁵

Equipped with this
rust-proof, chip-proof
STAINLESS STEEL TUB
Guaranteed for a lifetime

Model 90

This is America's finest wringer washer. Has bowl-shaped Stainless Steel Tub — Aluminum Agitator — Timer Clock — Double Walls — Super-Duty aluminum frame Wringer — and every other top quality feature. Washes up to 7 loads per hour.

Buy now, during this sale, and SAVE!

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY

2876 W. Cermak Road

Blshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Nutautimas etnocentrizmo šviesoje

Ši tema įdomi ne tik psichologui, bet taip pat svarbi kiekvienam ateiviui, imigrantui. Pati įdomumo ir svarbumo esmė glūdi nesugriamamame fakte, kad ateivis, kaip vėliau matysime, negali išvengti būti "neateivis".

Subrendęs ateivis (turimas galvoj ne chronologinis, bet psichologinis subrendimas), kurio asmenybė susiformavo gimtajame krašte, atsidūręs daug gausesnėje ir skirtingoje etninėje grupėje, veikia, protauja ir reaguoja etnocentriškai; kitaip sakant, pagal savo etnines plotmes bei aplinkos įtakoje anksčiau susiformavusias normas. Etnocentrizmas būtų galima palyginti su gana nevykusi terminu "tautinė reakcija". Etnocentrizmas niekuomet nepasireiškia savoje etninėje plotmėje (sferoje); jis yra galimas tik svetimijoje, pvz. itale Amerikoje, amerikiečių Italijoje ir panašiai.

Etnocentrizmas, jo reiškiniai ir kultas

Čia aiškiai išryškėja ir etnografinis momentas. Šalia kalbos, pagrindiniai etnocentrizmo požymiai pasireiškia individo ribotu dvasiniu lankstumu ir sustingimu (rigor'u) sprendžiant problemą ar atsidūrus keblioje padėtyje. Pats tas sustingimas gali būti suprastas kaip: 1. stoka kintamumo, 2. stereotipinis reagavimas į naują aplinką, 3. perseveracija (atkaklumas bei pastovumas), 4. predispozicija. Tad nusistojusios reakcijos formos keitimas, objektyvioms sąlygoms reikalaujant, jau šiame individe yra ribotas, ir tuo pačiu jis yra suvaržytas patogiau ir tiksliau spręsti. Etnocentriškumui esant grynai psichologinėje srityje, jo vertės jokių būdu negalima kelti, nes tai būtų išėjimas iš psichologinių ribų ir kartu perėjimas į etiką; kitaip sakant, negalima klausti, ar "itališkas elgesys" yra geras ar blogas. Etnocentrinis sustingimas yra gerokai artimas reakcijos ir veikimo pastovumui bei atkaklumui, kuris yra vienas iš svarbų sielos požymių. Čia reikia vengti tai painioti su atmintimi, nes panašumas yra didokas. Pavyzdžiui, normaliai beveik neįmanoma čia pat nustoti verksti ir pradėti juoktis, o vaikuose tai yra gana dažnas reiškinys. Be šios perseveracijos, nevisuomet prisimintume veiksmų intervale eigą: po ilgesnio pasikalbėjimo telefonu galima pamiršti, kad prieš pasikalbėjimą buvo skaitoma knyga, ir prieš pradėdant kitą darbą, jaučiamas vidinis nerimas, kuris verčia prisiminti, "ką aš veikiu", ir čia staiga atsiranda "acha" išgyvenimas

— prisiminimas, kas buvo veikta.

Apie greitą kailio keitimą ir keitėjus

Pats sustingimo laipsnis yra kiekvienam individe nevienodas — laipsniuotas, su skirtingu intensyvumu. Atsiranda dvi kraštutinybės, pasireiškiančios etnocentrinio momentų perteklium ar stoka. Pažvelkime pirmiau į kraštutinę formą, pasižymintį stoka. Gal kiekvienam iš mūsų teko sutikti arba pažinti vadinamąjį "American over-night". Taip greitai "pasivertusių amerikonių, vokiečių ar lenkų" skaičius žymiai padidėja, kada kalbos sunkumai lieka iš dalies nugalėti. Šie išimtiniai "persirėdymo" atvejai yra glaudžiai susiję su pačio individo dvasine stuktūra. Atsiskyrimas, dar ypač toks greitas, nuo savo etninės grupės, prisitaikymas naujoje aplinkumoje yra galimas tik individui dar nesubrendus, nesusiformavus, kasdieninėje kalboje vadinamam be charakterio (ko iš tikrųjų nėra), esant "suaugusiam" vaikui, kuriame, savime aišku, ir etnocentrizmui nėra vietos. Toks individas yra ne tik nesubrendęs, bet jis net nesuvokia pats savęs (šiuo atveju — stinga autoidentifikacijos), paneigdamas savo kilmę. Tokios lengvos perkaitos psichologinį tipą norėčiau pavadinti "moline figūra". Toks tipas (tai reikia skirti nuo mūsų kasdieninėje kaboje vartojamo "tipelio") dar prieš savo etnologinės aplinkos pametimą jau buvo lėkštas, nesusiformavęs, ir todėl jam labai lengva per trumpą laiką tapti bet kuo: lenku, "airišiu" ir t.t. Kuo jis save "pasivertė", nepriklauso nuo asmenybės, bet nuo aplinkos. Objektyvomis akimis žiūrint, tai yra tik "pasivertimas", nes etnocentriniai veiksniai šioj "molinėj figūroj" lengvai pastebimi, o pats individas nejaučia ar sąmoningai nenori savo juokingos padėties pastebėti. Individas, nejausdamas šios dirbtinės savo padėties, atrodo kaip marionetė naujos aplinkos scenoje, o tas, kuris sąmoningai nenori to jausti, dažniausiai tėra menkavertiškumo išgyvenimo auka, kiek mažiau kitų sumetimų, pvz. pasisekimo prekyboje, populiarumo ir t.t. Toks ateivis yra "dvigubas DP": jis pabėgo iš savo tėvynės, o čia atvykęs, bėga nuo savo mažiau gausnės etninės grupės, nors jis besinaudoja tik skirtinga vizitine kortele. Nors ši "pseudomolinė figūra" sąmoningai "persidažo", kad ir pvz. į Amerikos švedą, švedų tarpe jis yra nelaimiausias;

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

iš tikrųjų, būtų nelaimė į jų tarpą pakliūti, o italų tarpe ji yra triumfuojanti. Tikrojoj "molinėj figūroj" šio elgesio nėra, nes ji, būdama nepalies-ta etnocentrizmo, būdama "pilka", net ir to pačio menkavertiškumo nesugeba išgyventi.

Baronas, Baranavicz

ir Barnett

"Pseudomolinė figūra" savo nepagrįsto menkavertiškumo maskavimui, "persidažymui" griebiasi įvairių priemonių: (namuose) iš savo vaikų skuba pasigerinti savo kalbą, etninės grupės leidžiama literatūra paskelbiama non imprimatur (įsivaizduok, jeigu bendradarbis italas rastų "švedo" namuose lietuvišką laikraštį). Svarbiausia, kad iš *Baranavicziaus*, vietoje *Barono*, tuojau išauga didingas *Barnett*. Žinoma, ir religiją reikėtų pakeisti, bet čia dar galima rasti lengvesnę išeitį — visai atsisakyti. Būdamas "švedu" arba "airiu", jau automatiškai jaučiasi kilniau, saugiau, nes priklauso didesnei, gausnei etninei grupei. Įdomu pastebėti, kad iš paskutinių ateivių daugiau išsivystė *Barnettų* negu *Baranaviczijų*. Kodėl? Atrodo, kad priežastis gana aiški: atvyko daugiausia "ponai", o tokie sunkiai pasislėps lenkų būrelyje. Ir nenuostabu, kad senieji Amerikos lietuviai išplėstomis akimis ir atviromis burnomis stebisi tokia greita ir "aukšta" mūsų metamorfoze. Keista ir nuostabu, kad išsilavinimas ne tik kad nepadeda etnocentrinei reakcijai, bet priešingai, ją dar mažina. Pirmieji mūsų Amerikos lietuviai savo pilietybės popieriuose kartais nešioja *Baranavicz* įrašą, bet tokiame lietuviškame laikraštyje eina jo tikru vardu. Išskyrus politines partijas, kiek naujų kultūrinių būrelių ar klubų sukūrė paskutiniai ateiviai? O jeigu sukūrė, koks aktyvumas?

Ir kita medalio pusė

Kitas kraštutinumas: blokuojantis — persūdytas etnocentriškumas. Čia vietoje "molinės figūros" užtinkame "stereotipą", užsispyrusį, pasiūšusį, kartu piktą, superkritišką ateivį, kuris ne tik kad mažąką gero teranda naujajame krašte, bet eina iki tol, kad jeigu nėra taip, kaip kad anksčiau buvo, tai yra boga, bevartiška, net kvailla. Kaip kad "molinei figūrai" trūko subrendimo, nusistojimo, kritikos, objektyvaus sprendimo, "stereotipui" to visko per daug. Čia kritika, laikysena jau iš anksto nustatyta. Kaip kad jaunuoly, vaikas yra normalu greitai laiku pakeisti reakciją, taip pat yra normalu seniui būti "užsiblokuvusiam", vadinasi, seno žmogaus stereotipinė laikysena yra fiziologinė, normali. Kaip kad dvasinis subrendimas nevisuomet teatitinka chronologinį, taip pat ir su pasenimu. Kartais etnocentriniam "stereotipui" visa nauja aplinka iš dalies atrodo, kaip psichopatų

institucija, kurioje jis tik vienas protingas. Čia tinka rusų revoliucinės emigracijos metu susiformavęs posakis: mes emigrantai, kad ir nieko nešimokome, bet nieko ir neužmiršome.

Problemos sprendimas ir tėvai

Tarp šių abiejų kraštutinių blaškosi pati gausiausia etnocentriškumo veikiamą ateivių minia. Vieni iš jų arčiau "molinų figūrų", kiti arčiau "stereotipų", panašiai kaip ir psichologinė tipologijoj: iš masės kristalizuoja cikloidiniai bei škicoidiniai tipai. Esant nesavame krašte, esant apsupiems skirtingų etninių grupių, etnocentrinės laikysenos formacija mūsų jaunojoj kartoje yra viena iš pagrindinių problemų, kurios sprendimo didžiausia dalis priklauso pirmoje eilėje tėvams. Iš vaikų, kurių tėvai priklauso "molinėms figūroms", gali išaugti subrendę, gilūs Amerikos ar Kanados piliečiai (bet tai be jų pastangų); iš stereotipinių tėvų — kiek prislėgti arba "pasimetę savyje" individai su potencialinėmis šaknimis būsimam laisvam Lietuvos dirvonui. Ateivis, tapęs moline figūra, labai mažą žalą mūsų etninei grupei, o čia užaugusi "molinė figūra" yra pseudomolinių tėvų vaisius.

Nekreipkime dėmesio, kad mes čia jaučiamės tik svečiai. Amerika iš mūsų reikalauja tik lojalumo, o "molinė figūra" jai net ir to neduos. Nebūkime marionetėmis šio bešaknio gyvenimo scenoje, nekaltinkime savęs, kad ne mes, bet partizanai saugoja mūsų šaknis, nes mūsų šaknimis yra perkrauti mūsų naujosios aplinkos bepročių namai.

Dr. med. et phil. G. J. Bylaitis

PAMOKOS

ANGLŲ KALBOS
MAŠINĖLE RAŠYMO
PREKYBOS TEISIŲ
STENOGRAFIJOS
ARITMETIKOS
PILYTYBĖS

Mokslų laikas:
Nuo 9 ryto iki 4 po pietų,
ir nuo 6 iki 9 val. vakaro.

Amerikos Lietuvių Mokykla

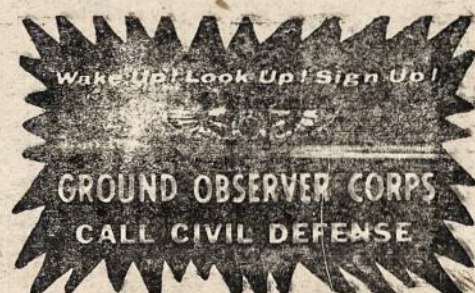
816 West 33rd Place
CHICAGO 8, ILL.

Anglų Kalbos Pamokos

K. KALNĖNAS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias aukštas, durys po kairei, arti
63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda tremtinys prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

CHICAGOS ŠVARIASIAS IR
MODERNISIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Pigiųjų leidinių pramonė klesti

Per 1955 m. buvo ypatingai daug išparduota rimto turinio knygų, išleistų pakartotinai pigiais leidiniais. Tai gana džiugus kultūrinis reiškinys. Daugiau negu 1½ mil. egz. tokių knygų kaip David Riesmano "The Lonely Crowd", De Tocqueville'o "Democracy in America", "The Selected Writings of Mrs. Aphra Behn" ir kitų buvo išparduota per paskutiniuosius 2 metus.

Iki šio laiko nė viena leidykla, įstojusi į palyginti naują pigiųjų leidinių (amerikietiskai vadinamų "paperbacks") pramonę, dar nebankrutavo ir neišbraukė nė vieno pavadinimo iš savo sąrašų. Atvirkščiai: sekantiems metams jos visos turi gana didelius planus.

Doubleday leidykla praneša, kad jos leidžiamų "Anchor" ir "Image" serijų pardavimo vidurkis yra apie 30,000 egz. per metus kiekvienai knygai. "Vintage", "Meridian", "Evergreen" serijos, leidžiamos kitų leidyklų, džiaugiasi, kad vien per pirmuosius mėnesius knygai pasirodžius, parduodančios po 5,000-20,000 egz. Seniau pradėtos leisti serijos, kaip "Penguin", "Mentor", "Viking Portable Library" kas mėn. prie jau esamų sąrašų prijungia po keliolika naujų pavadinimų.

Daugelis komentatorių, kalbėdami apie pig. leidinius, užmiršta pastebėti, arba nežino, kad Amerikoje yra 2 skirtingos tokios leidinių leidžiančių leidyklų rūšys. Viena jų jau penkiolika metų stengiasi išnaudoti publikos, kuriai geresni knygynai neprieinami, skonį. Šios leidyklos veda nuolatinę kovą dėl labai ribotos jų leidinių išstatyti skirtos vietos vaistinėse, ledų užkandinėse ir laikraščių parduotuvėse. Tokie leidiniai kainuoja 25-75c. Nors ir šių leidyklų dauguma pastaruoju metu deda daug ir herojiškų pastangų apvalyti savo leidinius nuo nusikaltimų ir lytinių temų, tačiau tai nėra lengva, nes tokiose vietose pirkėjai į knygą daugiau žiūri kaip į kokį pigų saldainį.

Kitokios rūšies pigieji leidiniai yra leidžiami reguliariųjų leidyklų, gerame popierėje, minkštais viršeliais ir kainuoja \$.65-\$1.95. Šios yra daugumoje tikrai rimto turinio ir parduvinėjamos beveik išimtinai tik knygynuose. Jų leidimui Amerikos leidyklos gavo idėją iš angliškųjų, kada 1935 m. anglų "Penguin" leidykla sėkmingai įsiveržė į amerikoniškąją rinką. Yra leidyklų, stovinčių viena koja vienoj, kita — kitoj pusėj. New American Library ("Penguin'o" atazla) leidžia "Mentor" serijas knygynams ir "Signet" vaistinėms bei laikraščių kioskams. Tokiu būdu jie per tikrai trumpą laiką išpardavė po 200,000 egz. veikalų, parašytų tokių autorių, kaip Schweitzer, Whitehead, Tynbee, Freud, Homer, Whitman, Dante ir kitų.

"Anchor" serijų pirmųjų leidinių sąrašuose figūravo tokie

veikalai, kaip Stendahl "The Charterhouse of Parma", Joseph Bedier "The Romance of Tristan and Iseult", Lionel Trilling "The Liberal Imagination", G. M. Trevelyan "The History of England" ir kiti.

Alfred A. Knopf leidyklos "Vintage" serijų pirmieji leidiniai buvo: Alfred Camus "The Stranger", Andre Gide "The Immoralist", Eric Bentley "In Search of Theatre" ir kiti panašaus lygio veikalai.

Grove Press leidyklos "Evergreen" serijos kai kurie aukšto intelektualinio lygio veikalai, kaip Melville "The Confidence Man", Simone de Beauvoir "The Marquis de Sade" ar Ashley Montagu "Immortality", nors kainavo po \$1.75, buvo išparduotos per labai trumpą laiką.

Vienos leidyklos užsimojo leisti grynai filosofinio ar istorinio turinio serijas, tuo tarpu kai kitos apsiribojo religinio turinio veikalais. Pasirodė, kad amerikietiška skaitančioji publika noriai perka Philip Hughes "Popular History of the Catholic Church" ar vyskupo Sheen "Peace of Soul".

Pasisekimo nustebintos leidyklos be perspausdinamųjų sekančių metų planuose įtraukė ir vieną kitą originalą.

Kaip ilgai visa tai tęsis? Ar neišsisems autoriai, veikalai; nesibaigs publikos susidomėjimas? Tuo tarpu atrodo, kad ne. Leidėjai šiuo metu bando išplėsti pigiųjų leidinių prekybą, ieškodami naujų platinimo būdų, steigdami specialius klubus, naujus kioskus prie kairuomenės stovyklų, bažnyčių, mokyklų ir kitose vietose. —aa

Naujas "Technikos žodžio" numeris

Iš spaudos išėjo šių metų pirmasis "Technikos žodžio" numeris. Turiny: Lietuvos nepriklausomybės metais, rašo prof. J. Čiurlys; Prof. dr. inž. Steponas Kolupaila (jo 40 m. mokslinio darbo suakties proga), rašo prof. dr. inž. J. Šimoliūnas; Kaip aš tapau inžinierium, rašo prof. S. Kolupaila; Prof. S. Kolupailos hidraulikos laboratorija, rašo G. J. Lazauskas; Vandens bokštų statyba, rašo K. Kaunas; Techninių terminų žodynas — mūsų įnašas, rašo V. Vintartas; Elektronika 1955 metais, rašo A. Semėnas. Paminėti mirusieji Juozas Sirgėdas ir Vladas Liatukas, rašo K. Krulikas. Yra platus techninės apžvalgos skyrius. Veiklos skyriuje rašo B. Galinis, ALIAS Centro V-bos pirm., apie 1956 m. veiklos uždavinius. Be to, yra daug kronikos žinučių iš skyrių veiklos. Žurnalas gausiai iliustruotas ir gražiai išleistas.

"Technikos žodis" yra ALIAS ir PLIAS organas. Leidžia Am. Inž. ir Arch. S-gos Chicago skyriaus Techninės spau-

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 3, 1956

dos sekcija. Redaguoja red. kolegija: E. Jasiūnas, K. Kaunas, G. J. Lazauskas, J. Mulot, K. Paukštys, V. Pavilčius, L. Semėnas, S. Švedas, V. Vintartas. Ats. red. E. Jasiūnas. Techn. red. G. J. Lazauskas. Administratoriai: K. Paukštys, J. Slabokas.

Nuo šių metų "Technikos odis" vėl išeina dažniau — as du mėnesiai. S. K.

Skaitykite "N-nas"

Seniems geriems laikams prisiminti...

Parengimuose ir vakaruose jūsų matyti (ir nematyti) gal ir pačių vaidinti scenos veikalai, kurie jums visuomet primins senus gerus laikus:

1. St. Dobrzanski AUKSO VERŠIS. Vieno veiksmo komedija.
2. J. Aléxander hr. Fredro CONSILIUM FACULTATIS. 1 v. komedija.
3. Marco Praga DRAUGAS. Vieno veiksmo drama.
4. Br. Vargšas GADYNĖS ŽAIZDOS. Keturių veiksmų drama.
5. K. Lukasevic LINKSMOS DIENOS. Dviejų veiksmų vaizdelis.
6. J. Korzeniowski MEDICINOS DAKTARAS. Vieno veiksmo komedija.
7. Br. Vargšas MILLJONAI VANDENYJ. Trijų veiksmų drama.
8. J. Kotlrevski NASTUTĖ. Dviejų veiksmų drama.
9. J. S. Turgeniev PINIGŲ NĖR. Vieno veiksmo vaizdelis.
10. A. Belcikowski PONO FELIKSO ATŠILANKYMAS. 1 v. komedija.

Visus šius įdomius scenos veikalus (viso 10 knygelių) gausite tik už \$1.00. Atsilankykite arba siųskite čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROVEHILL 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

Artėja Velykos. Giminės LIETUVOJE laukia jūsų pagalbos. Jūs galite jiems pasiųsti GARANTUOTĄ SIUNTINĮ su drabužiais, avalyne, maistu arba vaistais per seniausią kanadišką eksporto firmą.

J. KAMIENSKI - JANIQUE TRADING CO.

CHICAGO, ILL. — 2314 W. CHICAGO AVE. Tel.: BR 8-6780
BUFFALO, N. Y. — 1162 BROADWAY. Telefonas: FI 1272

Drabužius galima siųsti ir naujus ir dėvėtus. Jūsų giminėms nereikės mokėti jokių miltų: viską sumoka siunčianti firma. Visų siuntinių pristatymas adresatams garantuotas. Drabužiai, maistas ir vaistai gali būti viename siuntinyje. Pradedant 1956 metais didelė nuolaida daiktams, užsakomiems Anglijoje.

Istaiga atdara 7 dienas savaitėje nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET LAMBARYS 1643
Telefonas CENTRAL 6-5268

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRASTUS. Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —
— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —
Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje. Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKETU MUTU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEJAMS!

Ofisas atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų. Reikalaukite katalogu. Rašykite rusiškai arba angliškai. Netoli Pensilvanijos gelžkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Enciklopedijos septintojo tomo susilaukus

Prieš keletą dienų laiškane-
šis atnešė mums nemažą krū-
vą laiškų ir siuntinių. Peržiū-
rėjau juos paskubomis ir pa-
mačiau tarp jų nepaprastai
tvarkingą paketą. Tuoju pa-
galvojau:

— Tur būt, tai mūsų Enci-
klopedija!

Taip iš tikrųjų ir buvo. Išė-
miau raudoną-auksinį, lyg ma-
žą mišiolą, tomą, pavarčiau
puslapius, ir pastačiau ant len-
tynos greta kitų šešių tomų.
Susidaro jau knygų eilė, pusė
lentynos, — džiugu pažūrėti.

Jau išviršiniai šitie tomai iš-
siskiria iš kitų knygų. Reikia
prisipažinti, kad nedaug rasi-
me lietuviškų leidinių, kurie
atrodytų taip dailiai. Mūsų pir-
moji enciklopedija, leidžiama
Lietuvoje, buvo, be abejo, di-
delis Lietuvos kultūros reiškis,
ir sudaro garbę ir jos vyr.
redaktoriui, Prof. Vaclovui Bir-
žiškai, ir leidėjui, "Spaudos
Fondui". Tačiau išoriniai į ją
pažiūrėjus, ji buvo ne be prie-
kaištų. Ji buvo siunčiama pre-
numeratoriams atskirais palai-
dais sąsiuviniais, o viršeliai
kiekvienam tomui buvo siun-
čiami atskirai, ir pas daugelį
susidarydavo spausdinto po-
piero krūva, be jokios išvaiz-
dos. Viršeliai buvo geri, bet
itin šabloniniai, be pėdsako
kokio nors meno. Iš vidaus
vaizdas buvo irgi nekoks. La-
biausiai erzino akis pastraipų
nebuvimas. Kas, kodėl ir ko-
kiam galui išgalvojo šią ne-
lemtą ultra-moderniškumą, ar,
gal būt, taupumą, sunku dabar
pasakyti, tačiau knygų mylėto-
jui, kuriam visados svarbus
yra ne tik geras turinys, bet ir
gera išvaizda, šitas puslapių
apsunkinimas buvo tikra kan-
čia. Fotografijų ir piešinių iki
paskutinės ribos smulkinimas
irgi prieštaravo jų, kaipo ilus-
tracijų tikslui: puošti ir gra-
žinti tekstą, ir grafiškai jį daž-
nai nebuvo suderinami su pusla-
pių išdėstymu ir vaizdu.

Naujoji enciklopedija išven-
gė tokių kraštutinių ir trū-
kumų. Kiekvienas tomas daro
kuo puikiausį įspūdį. Tinka-
mo formato, ne per didelis,
kaip italų enciklopedijos to-
mai, ir ne per mažas, kaip lat-
vių enciklopedijos liliputai,
tvarkingai ir stipriai įrištas, —
galima be baimės varstyti kas
dieną, tarnaus ilgus metus, ne-
keisdamas išvaizdos: pirmas
tomas, išleistas prieš tris me-
tus, atrodo šiandien nė kiek
neprasčiau, negu ką tik atsiųs-
tas dar "karštas" septintasis.
Viršeliai skoningi, ne kasdien-
inės, "šiltos" spalvos, su ryš-
kais meniškais užrašais ir pa-
puošimais, — malonu pažūrėti,
malonu paliesti, malonu at-
skeisti. O atskleidus matai ge-
rą, stiprų, baltą popierių, gražų,
ryškų, lengvai skaitomą šrif-
tą, gausybę gerai parinktų ir
skoningai patalpintų piešinių
ir iliustracijų. Kiekvienas to-
mas yra baigtas meno dalykas,
viena iš gražiausių knygų, iš-

leistų lietuvių kalba. O septyni
tomai, paėmus juos krūvon,
sudaro, be abejo, gražiausią
knygų eilę, kokios mes lietu-
viai savo kalboje dar nesame
matę, — Lietuvos parodai tin-
kamiausias eksponatas. Lygi-
nant su kitomis enciklopedijo-
mis, galima tvirtinti, kad nauja
lietuvių enciklopedija savo iš-
vaizda yra tobulesnė už rusų
"Brokgauzų ir Efroną", gra-
žesnė už sovietų ne tik senąją,
bet ir už naująją, dar nebaigtą,
daug tvarkingesnę enciklope-
diją; ji yra dailesnė už lenkų,
estų ir ypač už latvių enciklo-
pedijas, šaunesnė už vokiečių
abi enciklopedijas, ir, paga-
liau, net pačių amerikiečių
nuomone, skoningesnė už
"Amerikaną". Pasilieka vien
tik "Italiana" ir "Britannica",
kurios gali pretenduoti į aukš-
tesnę vietą. Tačiau iš jų "Ita-
lianos" tomai yra kiek per
griozdiški, kad juos būtų ma-
lonu laikyti rankose; jų puoš-
nūs viršeliai neišlaiko didelio
svorio, ir jau po kelių metų ir-
sta su visa jų puikybe į skar-
maluotus gabalėlius. Atrodo,
kad mums dėl mūsų enciklo-
pedijos su jos dailiais tomiais,
tokio likimo nėra ko bijoti.
Nėra abejonės, kad tokia tik-
rai meniška, o kartu su tuo pil-
nai praktiška knygų išorė yra
mūsų enciklopedijos leidėjo, J.
Kapočiaus, ir jos pirmo vyr.
redaktoriaus Prof. Vaclovo
Biržiškos, bei jų artimųjų bend-
radarbių didelis nuopelnas ir
patarnavimas. Čia negalima
nepaminėti ir p. P. Steponavi-
čiaus vardo, kuris yra atsakin-
gas už nugarėlės nepaprastai
vykusių stilizaciją. Reikia ma-
nyti, kad leidėjui visa tai ne-
mažai kainavo kaip lėšų, taip
ir vargo ir darbo. Bet tuo pa-
siektas rezultatas, kuris rodo
kelį kitiems.

Išorinis enciklopedijos gro-
žis ir iškilmingumas yra tuo
malonesnis, kad jis apgaubia
nepaprastos vertės turinį. Lei-
dėjas ir bendradarbiai, matyti,
suprato, kad mūsų enciklope-
dija mums yra ne tik papras-
tas, eilinis "reference book",
bet brangių atsiminimų archy-
vas ir saugykla. Gi šitie tomai
— Lietuvos tikriausias ir pil-
niausias atvaizdavimas. Visų
pirma, juose atsispindi Lietu-
vos žemė, su visais jos mies-
tais ir miesteliais. Štai atsklei-
džiu pirmą tomą ir tarp desė-
tų kitų lietuviškų pavadinimų
matau tuojau Alytų su jo til-
tais, namais, parku; Anykščius
su jų bendru vaizdu ir šilėliu;
Ašmeną su jos bažnyčia. Ant-
ramė tome krinta į akis Bal-
ninkų jaukus vaizdas; Birštonas
su nepamirštama Nemuno
kilpa. Trečiame tome mano,
kaipo biržiečio, rankos tuojau
sučiumpa puslapius su Biržais;
herbas, bažnyčios, istoriniai
vaizdai, ežeras, upės. Ir to-
liau, per visus tomus, visur lie-

tuviški pavadinimai, lietuviški
vaizdai. Kokioje enciklopedijo-
je, kokioje knygoje rasi tiek
jaudinančios, kūdikystę ir jau-
nystę primenančios medžiagos!

Kiekviename tome randi dar
gausybę kitokių vertingų ir da-
bar beveik neprieinamų daly-
kų. Visų pirma, trumpas bio-
grafijas žmonių, su kuriais su-
sijo Lietuvos istorija ir kultū-
ra, — protėvių, giminių, drau-
gų, pažįstamų vardus. Štai per-
žiūrint atskirus tomus, vienas
po kito kaip gyvi praeina:
Adomavičiai, Ambrozejai, Ar-
minai, Avizoniai; Baltrušaičiai
(vienuolika!), Basanavičius,
Bielskiai, Bylos, Binkis; Biržiš-
kos, Bulotai, Budriai, Bugai-
liškis, Būgos; Čiurlionis, tarp
jo genialių paveikslų spalvotų
reprodukcijų; Daukša, Done-
laitis, Dovydaičiai, Dovydenai;
Galaunė, Galdikai, Galvanaus-
kai; Giedraičiai, Gimbutai,
Gintautai, Grincevičiai, ir šim-
tai kitų pavardžių, kurios yra
nenutraukiamai susiję su tuo,
kas mumyse yra lietuviško.

Ir tai toli gražu ne viskas.
Greta su miestais, miesteliais,
bažnytkaimiais, mes randame
ten aprašymus ir vaizdus gerai
pažįstamų upių, kur mes plau-
kiodavom, maudydavomės bū-
dami jauni; miškus ir girias,
kur mes medžiodavom, gry-
baudavom ir uogaudavom; kal-
nus, ežerus, durpynus, laukus;
Greta tų atskirų asmenų var-
dais, mes randame draugijas,
sroves, partijas ir lietuviškas
institucijas: bibliotekas, bažny-
čias, mokyklas. Tarp jų įterpti
meno kūriniai, istorijos įvy-
kiai, mūšių, kur lietuviai kovė-
si, laukai. Ir visa tai duota su
rimtais daviniais, su chronolo-
gija, statistika, vardais. Be to,
netruksta ir kitokios rimtos,
tikrai mokslinės medžiagos
apie tautos ūkio įvairias šakas,
apie pramonę ir prekybą, apie
teisės institucijas, Lietuvos ar-
cheologiją, kalbotyros, tautosako-
s ir literatūros studijas, —
viso neišskaičiuosi.

Visiems mums, jėga atskir-
tiems nuo tėvynės, yra bran-
gus kiekvienas Lietuvos atsi-
minimas. Štai šitose knygose
mes randame tiek medžiagos
apie Lietuvą, tiek atsiminimų
ir prisiminimų, tiek vaizdų ir
tiek davinų, kiek negalima
rasti jokioje kitoje enciklope-
dijoje, jokioje kitoje svetimoje
ar lietuviškoje knygoje. Sun-
ku patikėti, kad kas nors iš lie-
tuvių nepanorėtų pasinaudoti
šita vienintele proga tokias
knygas turėti savo namuose
pačioje garbingiausioje vietoje.
Nereikia pamiršti, kad kitų,
laimingesnių laisvųjų tautų pi-
liečiui jo tautinė enciklopedi-
ja yra tik vienas iš daugelių
šaltinių apie jo žemę ir tautą,
nes kiekvienas gali turėti dar
ištįsą biblioteką įvairiausių
knygų apie savo kraštą, tautą,
istoriją, literatūrą ir meną ir
t. t. Mes, lietuviai, tokios gali-
mybės dabar neturime, ir mū-
sų enciklopedija mums yra
beveik vienintelis šaltinis ži-
nių apie Lietuvą. Kas neturės
enciklopedijos, tam Lietuva
pamažu pradės nykti iš atmin-
ties, o jo vaikai neturės apie

ją jokio supratimo.

Žinoma, kaip tik dėl šitų
priežasčių mums, lietuviams,
yra ypatingai brangi medžiaga
apie Lietuvą ir lietuvius. Ta-
čiau enciklopedijoje mes ran-
dame dar daug kitos medžia-
gos apie kitus kraštus, žmones,
mokslą, filosofiją, kūrybą, me-
ną, muziką, kartais daugiau
negu rāsité "Amerikanoje" ar
"Britannikoje", kartais dau-
giau apie kokio nors krašto gy-
venimo reiškinį, negu rasite to
paties krašto enciklopedijoje.
Dažnai daugiau, negu galima
buvo laukti, ir, gal būt, net
daugiau, negu iš tikrųjų reika-
linga.

Nėra abejonės, kad kiekvie-
nas atskiras tomas yra didelis,
garbingas darbas, enciklopedi-
jos redaktorių sumanumo, iš-
tvermės, energijos ir pasiauko-
jimo rezultatas. Visa eilė ben-
dradarbių, kurie iš tomo į nau-
ją tomą rinko vertingą medžia-
gą, irgi esminiai prie bendro
reikalo prisidėjo. Septynius to-
mus paėmus krūvon, tai yra
jau milžiniškas įnašas į Lietu-
vos kultūrą. Jei leidėjui ir re-
daktoriams pavyks pristie rei-
kalą iki laimingo galo, tai bū-
tų lietuviškos kultūros tvėrimo
tikras stebuklas, lietuviškos
dvasios kūrybingumo ir gyvy-
bingumo puikiausias įrodymas.

Šitas stebuklas gali įvykti, ir
gali neįvykti. Pareina nuo to,
kiek mes suprasime šito darbo
reikšmę ir svarbą. Visų pirma,
kiekviena lietuviška šeima tu-
ri laikyti savo malonia parei-
ga turėti šias knygas savo na-
muose. Pradžioje vienam ar
kitam gal pasirodys, kad tai
yra tik pareiga ir našta, tačiau
galima užtikrinti, kad vėliau
tai bus vien tik grynas malo-
numas. Antra, kiekvienas, ku-
ris turi specialių žinių ar ver-
tingų atsiminimų apie žmones,
įvykius ar vietas, arba at-
vaizdų, fotografijų ar atviru-
kų, arba kokių nors knygų,
turi duoti tai talkon enciklo-
pedijai, kaip mūsų kultūros
bendram lobynui. Jei dabar
kritikai kartais randa didesnių
ar menkesnių trūkumų: čion
yra praleistas reikšmingas var-
das arba pavadinimas, o ten
— nepaminėtas koks nors įvy-
kis, arba pamiršta kokia nors
draugija arba organizacija.
Nėra abejonės, kad tai yra tik
menkutė dalelė palyginus su
tuo, kas yra duota. Tačiau, kad
ir tokių trūkumų nebūtų, rei-
kia tam, kas turi atitinkamą
sumanymą ar medžiagą, ją iš
anksto, prieš tai, negu pasiro-
dys atitinkamos raidės tomas,
siųsti enciklopedijai. O jei jau
pavėluota, tai visgi medžiagą
reikia pasiųsti, nes, reikia ma-
nyti, kad mūsų enciklopedija
duos gale pataisymus ir papil-
dymus, ir ten šita medžiaga
galės būti tinkamai sunaudota.

Mūsų tautinės organizacijos
turi taip pat prisidėti prie šito
darbo. Nereikia pamiršti, kad
kova už enciklopediją dabar
yra jau bendras tautos reika-
las, kuris peraugo leidėjo ar
redaktorių interesus, apskai-
čiavimus ar ambicijas. Tai yra
kova už mūsų dvasinį gyvybiš-

(Tęsinys 12 pusl.)

Balsas iš anapus

Jurgis Savickis

Geležinės uždangos? Dar iš toliau. Iš anapus ribos. Kur nu-einama ir nebegrįžtama. Amžiniai. J. Savickis mirė, bet ačiū „Terrai“ vėl esame kartu ant žemės, kuri 1939 m. rudenį užsidegusi dar smilksta, dar naujų gaisro pašvaisčių žada. Ak, miela grįžti į netolimą, rodos, ranka pasiekiamą praeitį, grįžti į laimėjimus ir pralaimėjimus, viltis ir klaidas. Taip mažą mūsų literatūroje atsiminimų, ir dar diplomatų-menininkų surašytų. „Žemė dega“ yra dienoraštis, bet bibliografiškai — atsiminimų sritis. I t. apima laikotarpį nuo 1939.3.13 iki 1940.11.9. Per šiuos 1½ metų, kiek atsimename, netekome Klaipėdos, gavom Vilnių, praradom laisvę ir nepriklausomybę. Tai dienos, ties kuriomis, lyg aukso indo šukėmis, parymom tylūs ir susikaupę, ir rymos lyg ties didele mįsle ateities istorikai. Didelių sprendimų valandos.

„Tas sutartas, visų kartojamasis, iš širdžių gelmių išeinąs žodis: Vilnius!

„Visi tiesia prie jo savo išskėstas rankas. Kaip gelė stiebiasi prie saulės”.

Kitoje vietoje J. Savickis rašo:

„Vilnius! Aptardamas šį miestą, jokio kito palyginimo neturiu, kaip: meilė!”

Ir J. Savickis iš Ženevos skuba į Vilnių. Maža diplomatų, kurie taip su aistra Vilnių lankė. Dar J. Šeinius. Vienu du. O kiti? — iš tolo!

Ak, „N. Zuericher Zeitung“ 1939.9.25 rašo (pažodžiui!):

„Kaunas. 24.9. Havas Agentūra. Lenkijoje suimti ir čia patalpinti vokiečių vadų šnipai: Birštonas, Kulautuva, Palanga ir Rokiškis. Suimtų civi-

lių žmonių kiekis siekia daugiau nei tūkstantį žmonių” („Ž. D.”, 155 psl.).

Juokinga? Pas kitus ir... pas mus:

„Per 3 savaites nuo karo paskelbimo — nei vienos žinios čia, nei kurio nurodymo iš centro. Pastebėjau, kad ir kitos mūsų pasiuntinybės užsienyje irgi blaškosi”.

160 psl. skaitome:

„Aš (t. y. autorius, J. Savickis) varau pinigų parūpinimo užsieniui akciją. Rašau užsienių ministeriui ir kitiems ministerijoje esantiems, kad šiuo momentu, kai laivas skęsta, išmestų užsieniui kelis valstybinio masto depozitus. Šie pinigai būtų panaudoti Lietuvos propagandai užsienyje, centrui sudaryti ir kitkam...”

Vienintelis čekis, kuris buvo išrašytas, užkliuvo už vieno parašo. „Laivas griuvo su jo visais pinigais”.

Knygoje apstu taiklių pastabų ir apie lietuvių-lenkų santykius. Ana, Lenkijos pasiuntinys Berne, lenkų-vokiečių bičiulystės metais šaukęs „Lietuva? Nėra tokios tautos!”, kai karas, kreipiasi į J. Savickį... paieškoti jo motinos, kuri atsidūrė... Vilniuje. Kai karui prasidėjus Vilniuje atidaroma Lietuvos konsulas, sensacija, bet žymiai mažesnė už žinią, kurią Vilniaus vaivada pusiau oficialiai praneša: ... švenčionyse lietuviai galės atidaryti savo mokyklas. Iš kur ta „tautinių mažumų“ meilė? ogi — bolševikai artėja į... švenčionis!

J. Savickio įsikūrimas savo „ūkyje“ (sklypelis Pietų Prancūzijoje, palei Italiją, ties jų

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL —SATURDAY, MARCH 3, 1956

ra) ir meilė kiekvienam savo ūkės daigui vietomis žymiai prašoka Axel Munthe's „San Michele knyga”. Autoriaus kaimynai „ūkyje”, autoriaus kelionės per evakuojamąją Prancūziją, per Berlyną, vėl kelionė į Šveicariją (kai nutarė pasimatyti su prez. A. Smetona, jau trėntiniu) ir vėl „namo”, visa ta šaukte šaukiasi Sascha Guitry režisūros (atšaukime į atmintį prieškarines prancūzų filmas: „Didžioji iliuzija”, „Karūnos perlai”, „Žmonės per miglą” ir kt.).

Pažįstame (bent mes, kurie jau į pusamžį palinkę!) J. Savickį „Ties aukštu sostu”, iš „Šventadienio sonetų”, per „Atostogas”, arba su „Raudonais Batukais”, taipgi iš „Šventosios Lietuvos”, beje, ir iš J. Aisčio „Apie laiką ir žmones”; manding, kai „Žemė dega”, ans visai naujų spalvų, naujo žodžio.

„Žemė dega” aprūpinta B. B(abrausko) pastabomis. Gale II tomo bus platesnis žodis. To bent tektų trokšti! Mano galva, kalbama apie nuvėsusią praeitį, ir autorius miręs, tai ar nevertėtų, be kitų pastabų,

pridurti ir pavardes, pvz. kas lipo autoriui ant kulnų (J. Savickis buvo atšauktas, jo vieton diplomatu Ženevoje paskirta — kas?!), kas jo sekretorius, kas lenkas pasiuntinys Berne ir t.t. ir t.t. Padarykime kūrinį dar artimesnį istorijai.

„Žemė dega” pasirodė „Terros” ir garbės talkininkų (visų, kurie iš anksto užsiprenumeravo!) bendromis pastangomis. Prasminga sutartinė! — tenka sušukti. Pinigas sugrįžta lyg bitė su duonele ir medum. Kai atskleidžiau pirmąjį puslapį, tai ir nepastebėjau, kad iš ryto atsidūriau vidudienyje, ir laikas eiti į fabriką. Po vidurnakčio parskubėjau, nes lyg alkoholiui dar buvo likę „ant dugno”. Nuričiau lyg vienu gurkšniu. Ties tokia knyga jokia abstinencija neįmanoma. Ak, kad greičiau praeitų II tomas! J. Cicėnas

LIETUVISKA APDRAUDU AGENTŪRA

Visų rūšių apdraudos. Automobilių finansavimas. Notariatas. Valstybės patvirtintos kainos. JONAS KIRVAITIS, Walbrook 5-5671 INTERSTATE INSURANCE AGENCY 5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

BIZNIO IR FINANSŲ PATARĖJAS

Pirkdamas ar parduodamas prekybos įstaigą, organizuodamas ar padidindamas įmonę ar kokį biznį, pasitark su

ADVOKATU

WILLIAM J. DRAKE
-DRAGŪNAS

85-03 Wareham Place,

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 6-7272

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŲSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

TAVO ŠIRDIS SAKO:

Pavasari žavi tu mane gamtos atgimimu, vasarą — gėlių kvapumu, rudenį — vaisių skoningumu, o žiemą žavėk mane švišos ir meilės lobiais, kuriuos duoda knygos.

\$13.00 VERTES KNYGŲ DABAR TIK UŽ \$5.00!!!

Tuoj kišk penkinukę į voką ir siusk, nes tokia proga pasitaiko rečiau, nei urano klodų atradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina \$2.00.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes aš parodau tau gyvenimą baisesnį, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina \$3.00. Ilustruota.

ŠIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi... 449 psl., kaina \$4.00. Ilustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbų, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, kaina tik \$3.00!

VISOS 4 KNYGOS SYKIU tik už \$5.00! Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite:

DR. ALG. MARGERIS

3325 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Septynios gražiosios seserys

Kambaryje, tarytum raudonos aguonos, lyg septynios gražiosios seserys, stovi septynios Lietuvių Enciklopedijos knygos. Kiek neprielankumo pradžioje Enciklopedijai buvo parodyta, kiek aštrių žodžių jai pasakyta. Visokių niekų prirašė mokyti žmonės, priporino gudrūs profesoriai. Šiandien, tai prisiminus, saldžiu šypsniu suvilgai lūpas, nuriuji gardžią seilę.

Enciklopedija ateina liudyti lietuvių kultūros, mūsų dvasiinio subrendimo apreikšti. Ji, tarsi katedrų varpai, tolydžio vis stipriau ir stipriau gaudžia skleisdama lietuviško intelekto spindėjimą. Kad taip namuose, rymočiau su ja žaliai pabalyje, kur javai klūpo po mėlynų dangumi, kur rugio varpoje juoda duona kvepia. Nusineščiau ją ir prie Galinto, prie ano šeštoje knygoje užsiminto vėžero, kurio ramiam vandenyje atsispindi mano tėviškės kalvos, mano brolių vargas.

Kodėl neturi Lietuvių Enciklopedijos? Kodėl tu atgalia ranka atstumi septynias gražiasias seseris, septynias Enciklopedijos knygas? Tai klausimai, kurių nuoširdžiai neatsakysi. Ir negali atsakyti be išsisukinėjimų, be mėtymosi į šalį. Gali tu mokėti anglų kalbą, laikyti save labai mokytu, bet tai jokie argumentai. Visi siuvėjai panašiai galvoja ir sprendžia.

Svetima enciklopedija, kad ir pati geriausia, neatstos savosios, lietuviškos. Tu turi tai žinoti. Jokia "Britannica" tau nebylos apie kraštą, kur broliai artojai, kartu su Maironiu, lietuviškai šneka. Jokia kita enciklopedija nevedžios tavęs po Lietuvos kaimus ir miestus, nieko nepapasakos ir tavo vaikams apie Lietuvos didžiųjų kunigaikščių sugriuvusias pilis.

"Ak, kad taip iš kokių penkių tomelių lituanistinė — tikrai prenumeruočiau". Tokiomis ir panašiomis mintimis kai kurie žmonės aprėdo savo šykštumą. Duok tokiems lituanistinė — verks bendrosios enciklopedijos. Kiekvienam įtikti, pataikyti į kiekvieno muzikanto taktą šioje ašarų pakalnėje neįmanoma. Ir apskritai mes norime dalykų, kurių nėra, o jei anie būtų — prašytumei ką nors kita. Tai būdingas bruožas dažno lietuvių charakteriui.

Sugestijos, kad bendroji enciklopedija mums nereikalinga, visiškai netikslūs. Tokioms mintims geriausia vieta — "Life time" puoduose...

Julius Sula

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

Škaitykite "N-nas"

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Motery ir vaikų ligos
10748 So. Michigan Avenue
Tel.: PU 5-6766—Rez. tel.: EN 4-4979
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien. Išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: aksdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Rezid. tel.: STewart 3-4511

Ofiso telef.: YARds 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2—4 po pietų ir 6—8 vakare, šeštadieniais 2—7 p.p., išskyrus sekm.

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIU LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Šeštadieniais 12—4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepiu šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1—4 ir 6—8 vakaro. Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis A GLINSKAI

GYDYTOJA-JAS IR CHIRURGĖ-GAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Pirm., antrad. 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet. Ketvirtad., penktad. 2-4 ir 6-9 popiet. Šeštadieniais 10-2 val. popiet.
Tel. Ofiso: PROspect 6-1795
Rezid.: GROvehill 6-5603

Telefonai: Ofiso GROvehill 6-5395
Rezidencijos: PROspect 6-4737

DR. A. MACIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8
Šeštadienį 2-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

DR. CONSTANCE O'BREITIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTU GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namų CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namų telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiu viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezid.: LAFayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet. Išskyrus šeštad.

Telefonai: ofiso CLIFFside 4-0253
Rezidencijos: GROvehill 6-8876

DR. A. Z. ŠAULYS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30—8:30 val. vak. Šeštadienį 2—4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS

TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St (antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro antrad., treč. ir penkt. 6-9 v. v. ir šeštad. 2-4 val. po pietų

DR. V. P. TUMASONIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PROspect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.

DR. J. VAITAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telef.: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VAŠKEVIČIŪTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1—3 popiet ir nuo 6—8 val. vakaro; šeštad. 1—4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak. trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą
Telefonas: HEMlock 4-7899
Namų tel.: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bandžai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YARds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10—2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Tikrinu klausą ir pagelbėju neprigirdintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svaigimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai darom su elektra, parodancia mažiausias klaidas. Speciali atyda krepšiams i mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

Padėkime artimiesiems Lietuvoje ir Sibire

Priimame žodžiu ir raštu pilnai apmokėtus medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakymus, parinktus iš katalogų, išvalome ir persiunčiame vartotus drabužius į Lietuvą, SSSR teritorijas ir visą Europą. Turime didelį patyrimą visame Amerikos žemyne. Garantuojame 100%. Siuntinius išsiunčiame kasdien. Lietuviškas ir sąžiningas patarnavimas.

Dirbame 6 dienas savaitėje: 8:30—6:30 val.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th Street
Chicago 23, Ill.
CRawford 7-2126
(Skelb.)

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

Persiuntimai į Lietuvą
ATDARA NUO PIRMAD.
IKI PENKTADIENIO
9:00 ryto iki 4:30 po pietų.
Siuntiniai priimami
TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit dėl susitarimo.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WABash 2-9354

8 — NAUJIEŅOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 3, 1956

Apie naujus filmus

The Man Who Never Was

Po ilgokos pertraukos Hollywood'o filmų pramonė (tiksliau: 20th Century-Fox) ki-nuosna paleido veikalą apie slaptąją žvalgybą. Ne šių dienų, bet antrojo pasaulinio karo meto.

Vokiečiams prarandant laimėjimus frontuose, anglai-amerikiečiai pradėjo perimti aktyvumą ir spausti geležinę vokiečių-italų gynybą. 1943 m. pavasarį britai, prieš puldami Sicilijos salą, norėjo suklaidinti Reicho armiją, tarsi jie ruošųsi pulti ne per Siciliją, bet per Graikiją. Uždavinys buvo labai sunkus, bet ir labai reikšmingas. Pilname pajėgume esanti vokiečių-italų pajėga Sicilijoje anglosaksams galėjo kainuoti apie 30,000 papildomų karių gyvybių, gal daugiau, ir milžinišką kiekį karinių pabūklų, amunicijos.

Anglų slaptoji žvalgyba išdirbo ir per savo vyriausybę pravedė planą, kaip suklaidinti nacių žvalgybą: su autentiškai paruoštais, bet klaidingais, dokumentais jų vienas lakūnas turėjo "nukristi" netoli Ispanijos į vandenyną ir prie jo rasti dokumentai rodytų anglų rengimąsi pulti per Siciliją. Reikėjo surasti tinkamą lavoną, jį išmesti jūroje. Bet pasirodė, kad rasti negyvėlį tarsi prigėrusį jūroje, nelengva, nes kiekvienas kūnas priklauso kam nors ir tėvai ar giminės nesutinka lavoną duoti kažin kokiems (paslaptis) tikslams.

Pagaliau surasta. Povandeninis laivas išmeta. Ispanų žvejai suranda. Anglai nori perimti "paskenduolį" savo globon, bet patys ispanai, kaip neutralūs, atlieka tyrimus ir po to perduoda britams. Bet pasirodė, vokiečių žvalgybos "slapti paskenduolio dokumentai" jau buvo perfotografuoti, ko anglai ir norėjo.

Tačiau vokiečių slaptoji armijos žvalgyba nutaria patikrinti, ar toks William Martin, kaip sakė paskenduolio dokumentai, iš viso kada nors buvo anglų kariuomenėje. Vokiečių žvalgyba pasiūnčia savo agentą į Londoną, kuris įvairiopaieško žinių apie William Martin. Jis nueina net pas W. Martin "merginą" ir ten susidaro nuomonę, kad tokio asmens nėra. Palieka savo adresą (kad britai jį galėtų suimti). Pasiūnčia nacių štabui žinią, kad jei-gu per valandą negaus iš jo ži-nios, W. Martin yra išgalvota apgaulė.

Britų žvalgyba dumia jo suminti ir tik vienas karininkas, šiaip taip juos sulaiko nuo žy-gio. Šitai apgauna vokiečių agentą ir tie savo igulas iš Sicilijos perkelia kitur.

Slaptoji žvalgyba, ypatingai karo metu, yra neįtikėtinai naudinga, be galo svarbi, tar-nyba. Vienas teisingas praneši-mas gali nulemti ištisas kau-tynes, teisinga žinia gali karą laimėti. Kartais žvalgų žygdar-biai paaiški, bet dažniausiai jų, tikrųjų laimėtojų, nuopel-nus pasiglemžia koks genero-las ar karininkas, kadangi jie veikia oficijaliai.

"The Man Who Never Was" yra tikras atsitikimas, aprašy-tas anglų žvalgybos karininko Ewen Montagu, kuris vadovavo šiai apgalei. Jis apie įvykį yra parašęs knygą, kuri, štai, rodoma visame pasaulyje.

Suvidinta tik pakenčiamai. Surežisuota gerai. Keista, bet britų žvalgybos karininką vai-dina Clifton Webb. Jis čia yra visai rimtas, kritiškas unifor-muotasis, bet pats faktas, kad komikas vaidina anglų žvalgy-bininką, duoda nemalonaus "skonio", tarsi visą reikalą sta-tytojais juokų spalvelėmis nu-braižė. Vokiečių agentai per-statyti kaip neblogi savo pas-kirties atlikėjai ir tuo objek-tiškumu reikia nustebti man-tant amerikiečių filme.

Alg. Gustaitis

Naujieji leidiniai

Naujas "Užuolankos" n-ris

"Nemuno" leidyklos leidžia-mo ir A. Vilainio redaguojamo dailės, literatūros ir kultūros žurnalo "Užuolanka" šių metų pirmas numeris jau pasiekė platintojus.

Turiny A. Merkelio str. apie V. Krėvę - Miekevičių, Anatoli-jaus Kairio eilėraščių, Stasio Tamulaičio novelė "Šventoji santaika", Alb. Valentino pa-sikalbėjimas su Vysk. Motie-jaus Valančiaus vežėju, Jono Rinkevičiaus "Senujų laikų at-

siminimų" tęsinys, Vytauto Vil-nėno "Nuo Vilniaus iki Sibiro" ir kiti straipsniai bei kronikos žinios.

Šis, kaip ir pirmysčiai "Už-uolankos" numeriai, išleistas kreidiniame popieriuje ir gau-siai iliustruotas notraukomis iš Lietuvos bei aktualiomis lietu-viškų kultūrinių įvykių nuo-traukomis. 30 pusl., kaina \$50. Gaunamas ir Naujienų admi-nistracijoje.

Naujienos turi dar keletą egzempliorių ir kalėdinio "Už-uolankos" numerio, taip pat gausiai iliustruoto, pilno įdo-mių ir aktualių straipsnių.

Mes mokame
Aukštą
Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan
Association

PER 40 METU
VISU LIETUVIŠKU
KOLONIJU
SAUGIAUSIA IR
PELNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Lietuviškos Gaidos \$10.00 vertės už \$5.00

Amatininkų daina. Žemam balsui su pianu. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Apvesdinkite ir Mane. 3 veiksmų operetė. M. Petrauskas	\$2.50
Atsisveikinimas su giria. Mišriam chorui. St. Šimkus	\$1.00
Atsisveikinimas su tėvyne. Mišriam chorui ir solo balsams. St. Šimkus.	\$1.50
Aš Pas Tėvelį ir Mačiutė Mano. Chorui. J. Tallat-Kelpša	75c.
Aš Toli Nuleista ir Tris Dzienas. Chorui. J. Tallat-Kelpša	75c.
Asperges Me. Trims balsams su vargonais. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Bernuželi, Neviliok. Variacijos pianui. J. Gruodis	\$1.50
Brolybės daina. Chorui ir tenorui. J. Gruodis	\$1.00
Balnok, Tarne, Žirga ir Kareivių Daina. Chorui. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Burtai. Solo aukštam balsui. J. Gruodis	\$1.00
Čia Kraštas Liūdnas ir Gaudžia Aukso Varpas. M. chorui. J. Žilevičius	\$1.00
Dovanojo. Solo balsui. M. Petrauskas	\$1.00
Darbininko daina. Mišriam chorui. Stasys Šimkus	\$1.00
Ei, Jaunieji. Mišriam chorui. J. Gruodis	75c.
Eisui į Girelę ir U, U, Dieve. Mišriam chorui. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Eglė. Žalčio ir Gulbės Dievačio duetas. M. Petrauskas	\$2.00
Gerk, Girtuoklėli. Vienam balsui. A. Kačanauskas	\$1.00
Gėriau Dieną, Gėriau Naktį. Vienam balsui. A. Kačanauskas	\$1.00
Impromptu. Piano solo. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Jūra ir Mergos. Solo tenorui. J. Gruodis	\$1.00
Keturi suktiniai. Piano solo. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Kareivių daina. Vyrų chorui. Stasys Šimkus	\$1.00
Kaip Raiba Paukštutė. Solo sopranui. Stasys Šimkus	\$1.00
Kur Bakūžė Samanota, Plaukia Sau Laivelis, Pamylėjau Vakar,	
Ant Marių. Solo sopranui ar tenorui. St. Šimkus	\$1.50
Karvelėli Mėlynasis, Aš Išėjau į Girelę. Chorui. A. Vanagaitis	50c.
Kur Sapnų Grožybė. Chorui. A. Vanagaitis	50c.
Leiskit į Tėvynę. Chorui ir solo balsui. V. Paulauskas	\$1.00
Leiskit į Tėvynę. Chorui. A. Vanagaitis	75c.
Lietuvaitė (Mazurka). Solo pianui. S. Navickas	75c.
Lakštingalėlė. Solo sopranui. A. Kačanauskas	75c.
3 Liaudies Dainos: Solo pianui. J. Tallat-Kelpša	75c.
3 Liaudies Dainos: Mušė Mane Vyras, Kaip pas Močiutę Buvau,	
Motulė Mano. Mišriam chorui. Kun. T. Brazys	75c.
Lietuvių Himnas. Chorui. A. Kačanauskas	\$1.00
Lietuviais Esame Mes Gimę. Mišriam chorui. St. Šimkus	\$1.00
Nuliūdimo Valanda. Solo sopranui. J. Žilevičius	75c.
Nuplaskok. Solo sopranui. J. Tallat-Kelpša	75c.
Ne Margi Sakalėliai. Solo tenorui. J. Tallat-Kelpša	75c.
Op, Op. Mišriam chorui. J. Gruodis	\$1.00
O, Kaip Miela Išgirst. Solo tenorui. A. Kačanauskas	\$1.00
Oi, Kas? Solo žemam balsui. Stasys Šimkus	75c.
Oi, Greičiau. Solo sopranui. Stasys Šimkus	75c.
Pirmyn į Kovą. Chorui. A. Aleksis	75c.
Putinėli, Raudonasis. Mišriam chorui. Kun. T. Brazys	75c.
Putino Daina. Mišriam chorui. J. Naujalis	75c.
Pasaka. Piano solo. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Pasaka. Aukštam balsui. M. Petrauskas	75c.
Pirko Senis. Chorui. J. Gruodis	75c.
Rūta. Žemam balsui solo. J. Gruodis	75c.
Rūpinosi Motinėle. Solo sopranui. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Saulėlė Raudona. Solo aukštam balsui. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Sudiev, Lietuva. Mišriam chorui. A. Kačanauskas	75c.
Septynios Lietuviškos Giesmės. Chorui. St. Šimkus	\$2.00
Tėvuželi, Sengalvėli, Sakė Mane Siokia.	
Aukštam balsui solo. J. Tallat-Kelpša	\$1.00
Už Klystančius Žmones. Arioso tenorui. A. Kačanauskas	75c.
Vasaros Naktys. Mišriam chorui. J. Naujalis	\$1.00
Vasaros Naktys. Mišriam chorui. A. Vanagaitis	75c.
Vėjavaikis. Žemam ir aukštam balsui solo. J. Gruodis	\$1.00
Vakaras. Solo sopranui. E. Stanek-Laumenskienė	75c.
Vanagienė Polka. Pianui. A. Vanagaitis	50c.
Vyčių Himnas. Mišriam chorui. A. Aleksandravičius	75c.
Viso Pasaulio Žalčių Karalius. Žemam balsui solo. A. Kačanauskas	\$1.00
Vai Gudri, Gudri, Daina Apie Veliuoną, Pavasarėlio Trumpa	
Naktuzė. Chorui. Stasys Šimkus	\$1.00
Vytauto Garbei. Mišriam chorui. A. Vanagaitis	\$1.00
Žalioj Girelėj, Koks Ten Lengvas Poilsėlis. Solo sopr. J. Tallat-Kelpš	\$1.00
Rinkiny Lietuviškų Liaudies Dainų ir Sokių pianui (15 kūrinių)	\$1.00

Šias lietuviškas gaidas skelbiame paskutinį kartą. Siunčiame ir paštu. Kas prisiųs \$5.00, tas gaus gaidų už \$10.00 vertės. Perkant už mažiau — kaina, kaip nurodyta. Gaidų katalogų neturime ir nesiunčiame. Užsakydami gaidas, siųskite kartu ir money orderį. COD gaidų nesiunčiame. Prisiuntimo lešas mes apmokame.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS

IS TOLI IR ARTI

(Nauji dideli trokštai - Naujaisi kraustymo irankiai)
(Ilgų metų patyrimas - Rigus ir sąžiningas patarnavimas)

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

Egzistencializmas ir egzistencialistai

(Paskaita skaityta Liet. Stud. Santaros akademiniame savaitgalyje, įvykusiam š.m. vasario 11-12 d.)

(Tęsinys)

Etinis žmogus skiriasi nuo estetinio, nes jis palieka ištikimais sau pačiam. Žmogus suranda savo vertybes, jų nekeičia savo gyvenime, nes užsideda pareigą. Jis užsiangažuoja gyvenime. Tai yra pilietis ir vedęs žmogus. Aukščiausias etikos laipsnis yra visa pamiršti, iškaltant ir save. Žmogus turi nurimti ir pasidaryti bevertis. Apsisprendimu jis nepasidaro kitu žmogum, tik pats savimi. Antroje stadijoje jis išgyvena nuodėmę — savo individualumo menkystę. Trečioje stadijoje jis įtiki į juoką. Jis tiki į tai, kas yra absurdiška. Jis įtiki į Dievą, tartum Abraomas savo sūnų jis guldo savo gyvenimą ant moralės ir religijos aukuro. Bet per juoką ir džiaugsmą prasiveržia nerimas, nerimas iki pat mirties. Anot apaštalo, dvasia yra dyglys kūne.

Po Kierkegaard šiandieninis egzistencializmas išsilies dvejomis pagrindinėmis kryptimis: *ateistine*, atstovaujama *Martin Heidegger* ir *Jean Paul Sartre*, ir *teistine*, kurioje ryškiausi yra *Karl Jaspers* ir *Gabriel Marcel*. Religinio pobūdžio yra ir mistinė egzistencialistinė pakraipa, kaip *Nikolas Berdiajev* ir *Martin Buber*, bet mes čia jos neliesime, nes ji artimesnė teologijai, negu filosofijai.

3. Karl Jaspers

Jau yra gal 20 metų kai Jaspers perėmė Kierkegaard egzistencines temas, jas iškeldamas ir išplėsdamas. Jis yra labai aktyvus filosofas, tiesiog visuomenininkas, komentuojąs įvairias problemas su dideliu atsidejimu ir įžvalga.

Karl Jaspers, gimęs 1883 metais, dabartinis Heidelbergo universiteto rektorius, ilgą laiką dėstė filosofiją įvairiuose Vokietijos universitetuose. Jo pagrindinis veiklas yra Egzistencijos Filosofija, susidedanti iš trijų dalių. Jaspers pradėjo savo karjerą kaip nervinių ligų gydytojas ir yra išleidęs psichopatologijos vadovėlį. Iš siaurų mediciniškų uždavinių jis yra išaugęs į bendrą problematiką, apimančią visą žmogų.

Jaspers vėl iškelia skirtumą tarp estetikos ir etikos; iš vienos pusės, keitimosi pasauli, gražiuosius vienkartinis momentus, neturinčius nuoseklumo, muzikos ir artumos pasaulį; iš kitos pusės, rimties pasaulį, kuris, kaip Kierkegaard etika, prieštarauja Don Juano neištikimybei ir Hegelio abstraktinei filosofijai. Hegelizmas kaip pozityvizmas iš tikrųjų tėra enciklopedija, suviliojanti dvasią joje pailsėti, to-

li nuo pasaulio sunkenybių ir idealų. Bet panaikinant priešingybę, galimybes, *apsisprendimą*, mes teliekame veidrodžiai objektyvaus — šalto ir beasmeninio — pasaulio. Jaspersui žmogaus asmenybė, nors išaiškinama tam tikrų psichinių ir fiziologinių įstatymų, negali būti daugiau suniekinta

kaip požiūrio į žmogų kaip į daiktą. Kaip pas Kierkegaard, taip ir pas Jaspers mes pasikeliamė virš objektyvių sąvokų per ironiją ir juoką, įžengdami į rimties pasaulį. Tokiu būdu pasiekiamė etinę plotmę. Tie, kurie neturi rimties dvasios, yra masės žmonės. Vis dėlto niekuomet negalime visiškai apsisaugoti nuo blogio minties. Visa ką galime padaryti — sako Jaspers — yra ryšium su nebūties mintim: daryti bloga yra trokšti nebūties.

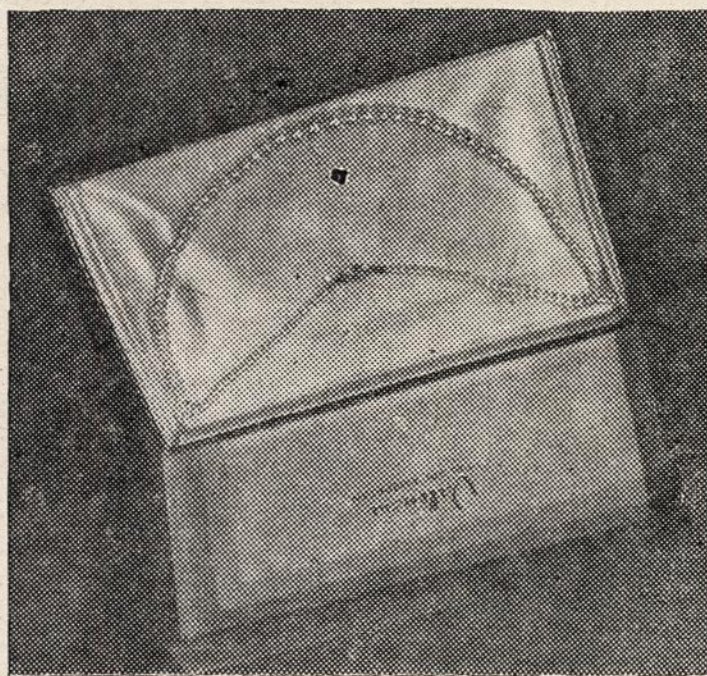
Visuomet kiekviename progreso atsieltame laipsnyje,

kiekviename iškovotame laimėjime nereikia tikėti, kad šis laimėjimas jau nebepraeinamas; jei aš juo tobulai tikėsiu, aš vėl atkrentu į blogio pinkles. Pilno pasitenkinimo nėra niekuomet žmogiškai būčiai, blogis sąmonėje didėja kartu su valios intensyvumu, kuri eina prieš blogį.

Tas, kuris nemastė ir nekovoją su blogiu, tam blogio nėra. Pas tą, kuris pasikelia aukščiau, blogis didėja su valios aistra, kuri prieštarauja blogiui. Čia ir surandamas pa-

(Tęsinys 11 psl.)

Sukaktuvinių Metų Dovanos

Šiais metais Crane Savings mini savo 30 metų sukaktį. Šia proga bendrovės vadovybė nutarė duoti dovanų visiems naujiems ir seniems taupytojams. Štai jos:

1. Kas atidarys naują sąskaitą arba padės į senąją \$50.00 ar daugiau, tai gaus dovanų bendrovės raktą su termometru arba puikią piniginę.
2. Kas padės \$150.00 ar daugiau, tai gaus stiprų ir parankų plastikinį arba nailoninį shopping bag (krepšį pirkiniams).
3. Kas padės \$500.00 ar daugiau, tai gaus saugią dėžę dokumentams laikyti arba perlų karolių.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

2555 WEST 47th STREET

LAfayette 3-1083

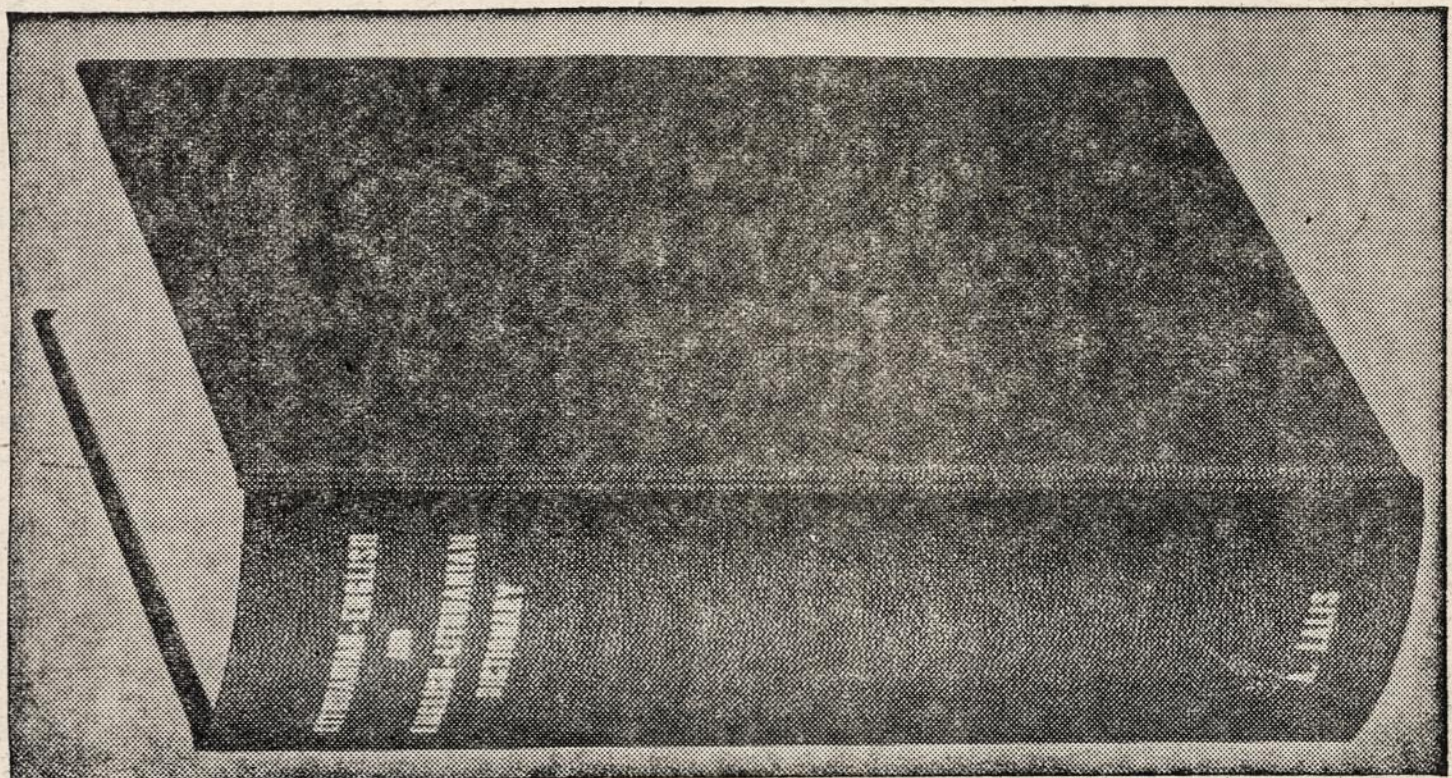
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas

Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.

ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. APDRAUSTA IKI \$10,000.

DARBO VALANDOS: pirmad. ir ketv. nuo 9 iki 8 val. vak.; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 valandos iki vidudienio.

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

A. Lelio Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausios apimtys ir praktiškiausias iš visų iki šiol išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodyno artimu laiku nenumatoma išleisti. 1256 pusl. Abi dalys vienoje knygoje, įrištas stipriuose kietuose viršeliuose Kaina \$14.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

(Tęsinys iš 10-to psl.)

našumas tarp Jasperso ir Kierkegaardo laisvės ir nusikaltimo ir pastarojo posakio, kad visa apvilnia: tik pas Jaspers visa daugiau sukasi apie gyvenimo kaip rizikingumo mintį.

Todėl Jaspersui: aš esu, aš esu nusikaltęs reiškia, kad buitis supranta save kaip nusikaltimą. Mūsų bandymą pakilti virš nusikaltimo, palikti neviltį Jaspers vadina nerimu. Buitis yra pasirinkimas, aš *privalau* rinktis, aš *privalau rizikuoti* (aš nesu laisvas nesirinkti). Ir šis rinkimasis gimdo gėrį ir blogį. Valia nesirenka tarp gėrio ir blogio, — ji daro kas yra bloga ir gera. Savo apsisprendimuose aš turiu šokti į objektų pasaulį. Šis mano šuolis neturi nieko, kas jį apsprėtų. Tik šiuo šuoliu aš galiu pasiekti aukščiau — pasiekti transcendenciją. Pasitaiko retų, bet gilių momentų kada jaučiama atsiekta tam tikra palaima. Ši palaima tėra tik supratimas, kad aš galiu laisvai kentėti.

Visuomet aš renkuosi tam tikroje istorinėje situacijoje. Todėl atrodytų, kad laisvė yra apspręsta savo istorinėse sienose. Bet ji yra virš pažinimo. Ji yra vienintelė tikrovė, apie kurią buitis negali galvoti.

Laisvė savęs neįrodo. Ji yra anksčiau visų įrodymų, anksčiau mokslo ir mąstymo. Kiekvienas ieškojimas ją jau presupponuoja. Kiekvienas sprendimas, nusistatymas nėra tikras, jei jis nėra rizikingas. Jaspers nesako, kad būtų bergždžia žinoti šį tą moksliniais apie pasaulį. Yra labai gera, jei žmogus turi pasaulio mokslinį supratimą (Weltorientierung), bet apsisprendimas visgi teiŝplaukia iš jo paties, t.y. žmogaus asmeniŝkas ŝuolis į objektų pasaulį. Laisvė, kuri neegzistuoja per mane, egzistuoja prieš mane. Iš tikro tai nėra laisvė, bet pasipriešinimas. Tai yra ką mes savyje pajuntame nepaŝįstamo ir nesukontroliuojamo, tai kas mus gali nuvesti į protines ligas, pralauŝti visas sienas ir mus su-

naikinti. Laisvė žmogaus prigimčiai nekenkia, laisvė ir yra žmogaus prigimtis.

Su kiekvienu savo apsisprendimu aš darau savo istoriją. Aš atsakingas už kiekvieną savo apsisprendimą, ir atsakingumas reikalauja mano vientisumo. Laisvė taigi yra pati egzistencija.

Kasdienybė Jaspersui yra priešinga laisvei ir buičiai. Aš esu visą savo gyvenimą tam tikroje aplinkoje, aš negaliu gyventi be tikslo ir vargo, aš turiu prisiimti nuodėmę, aš turiu mirti. Mes negalime pakeisti kasdienybės. Buitis neturi išsilaisvinti iš kasdienybės, bet joje užsiangaŝuoti.

Buitis nesiranda vien tik kasdienybėje, bet kartu su kitomis buitimis. Daugumoje buitų yra tyli, užsidariusi savyje, nors ji nėra daiktas. Vis dėlto buitis gali prašnekti kitoms buitims. Mano buitis negali būti suprasta kitos buities, bet ji gali susijungti su kita buitimi per ženklus (komunikacija per ženklus). Išėiti iš savo kiaučio yra atsiekti transcendenciją. Transcendencija niekuomet negali pasidaryti konkretus objektas — tai yra egzistencinis Dievas. Pasaulio objektai pasidaro ženklai, kuriuose aš išskaitau Dievo veidą. Nesvarbu, kuris pasaulio objektas bus ženklu — tik kad jis galėtų mums kalbėti, nors mums nesuprantant kodėl. Tai nėra mokslo ženklai, atidengia medžiagos paslaptinę, bet stebuklai mums iššaukia egzistencinį Dievą. Dėl to aš turiu kovoti, ieškoti savo Dievo, aš turiu visą laiką budėti, stebėti ženklus, kad nenukrisčiau vėl į kasdienybę ir neišduočiau savo laisvės ir buities.

(Bus daugiau)

BALDU PERKRAUSTYMAS

iš arti ir toli
NAUJAS SPECIALUS DIDELIS
SUNKVEŽIMIS.

Pigus, saŝiningas patarnavimas
su pilna apdrauda.

R. ŠERENAS

4546 SO. WOOD STREET
Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-2972.

KLAUSĄ TIKRINU NEMOKAMAI

Negalintiems girdėti nėra reikalo gadinti savo nervų ir sveikatos. Jūs kviečiami užėiti pas mane ir leisti man išgžaminuoti savo klausą. Jūs patirsite, kas galima padaryti, kad vėl atgautumėte girdėjimą. Egzaminavimas ir patarnavimai veltui. Jei girdėjimui grąžinti bus reikalingas aparatėlis ACCUSTICON, tai tada Jums kainuos \$49.50, cash or credit.

Norintiems išgyti naujausią išradimą, pritaikysiu stiklus prie akių ir idėsiu girdėjimo aparatą į tų pačių akinių rėmą.

DR. KAZIMIERAS MICHEL

OPTOMETRISTAS - ORTHOPTISTAS IR AUDIOLOGISTAS

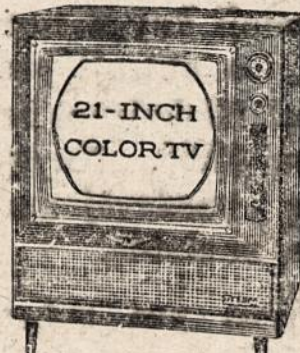
4654 SO. ASHLAND AVE. (2-ras aukštas) Tel.: YArds 7-6616

Nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro, šeštadieniais—nuo 10 val. ryto iki 2 valandos po pietų. Trečiadieniais—susitarus.

GERĖKITĖS 21 COLIO SPALVOTU TV,

PLAČIU, KAIP GYVENIMAS...

GYVENIMISKAI TIKRU!

Jūs galite šiandien išgyti pilną 21 colio spalvotą TV! Didelis, puikus, kvapą užimantis — kaip tikras gyvenimas! Rinkitės bet kurį RCA Victor iš dviejų nuostabių naujų kabinetinių stilių. Stebėkite vis daugiau ir daugiau naujų spalvotų programų, o taip pat ryškių, aiškių juodų ir baltų standartinių transliacijų. Abu setai vienas kitą papildo. Pilna TV namų pramoga Jums ir Jūsų šeimai!

RCA PRADĖJO IR IŠVYSTĖ
DERINAMĄ SPALVŲ TELEVIZIJĄ.

FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS, sav.

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY

2310 WEST ROOSEVELT ROAD

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Tel.: SEeley 3-4711

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, — TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave.

Tel.: LAFayette 3-8248

(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų
Trečiad. 9:00 ryte iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Galima siųsti ir paštu.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu, ir pristatymas garantuojamas.
REIKALAUKITE KATALOGŲ.

Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje. Siuntiniai pristatomi gavėjui 5—6 savaitių bėgyje.

T. KUCZEWSKI & CO.

4035 SO. RICHMOND STREET

Tel.: FRontier 6-6399

Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

pataria:

1. Nepraleiskit visų uždirbtų pinigų. Taupykit nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.

2202 W. CERMAK ROAD

Virginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered and Supervised by the U. S. Government

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidarama.

IŠSPAUSDINTOS 2 NAUJOS KNYGOS

Praeitą savaitę knygų rinkon paleista Vaivos "Juoktis — sveika" I dalis, o vakar išrišyklos jau gauta ir pradėta pardavinėti tos pačios knygos II dalis.

Knygose yra daugiau 300 įvairių lietuviškų ir nelietuviškų juokų. Tie juokai apima Lietuvos, tremties, Amerikos ir Kanados gyvenimą. Juokai tinka įvairiausioms progoms. Jie tinka visuomet, kada tik tai norima gardžiai nusijuokti. Knygos gausiai iliustruotos.

Pirmoji knyga turi 110 puslapių, o antroji pasiekia iki 223 psl. Kiekvienos knygos kaina po \$2.00. Knygynams ir knygų pardavėjams leidėjai duoda nuolaidą.

Knygos yra sukrautos pas Mr. N. Jonušką, 15 Cotton St., Roslindale, Mass. Visais šios knygos reikalais reikia kreiptis į jį.

Paskirus knygos egzempliorius galima įsigyti ir NAUJIE-NOSE.

Knygos formatas nedidelis, kišeninis.

Vinco Krėvės kelionė į Maskvą vaizduojama "Pagundoje". Ši įdomų aprašymą ir V. Mykolaičio, V. Maciūno, A. Seno straipsnius apie Vinco Krėvės kūrybą rasite knygoje — Vincas Krėvė Mickevičius. Jos kaina \$1.00.

Užsakymus adresuokite:
NAUJENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

RAMUNĖS

Švieži Ramunės žiedai, pusė svaro \$1.25: ramunių arba tą visada gerai gert. Liepos žiedai, pusė sv. \$1.25: liepos žiedai yra vartojami dėl iššaukimo prakaito, puslės ligų, šalčio ir inkstų ligų. Puplaiškio lapai, pusė sv. \$1.25: kartusis puplaiškis gerai nuo kepenų ligų, škarbuto, geltligės, reumatizmo ir kirminų. Trejanka, 75 cenai: trejanka nuo visokių vidurių piktybių. Prisiųsk \$4.00, tai gausi viską kas čia yra pasakyta.

ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
So. Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles

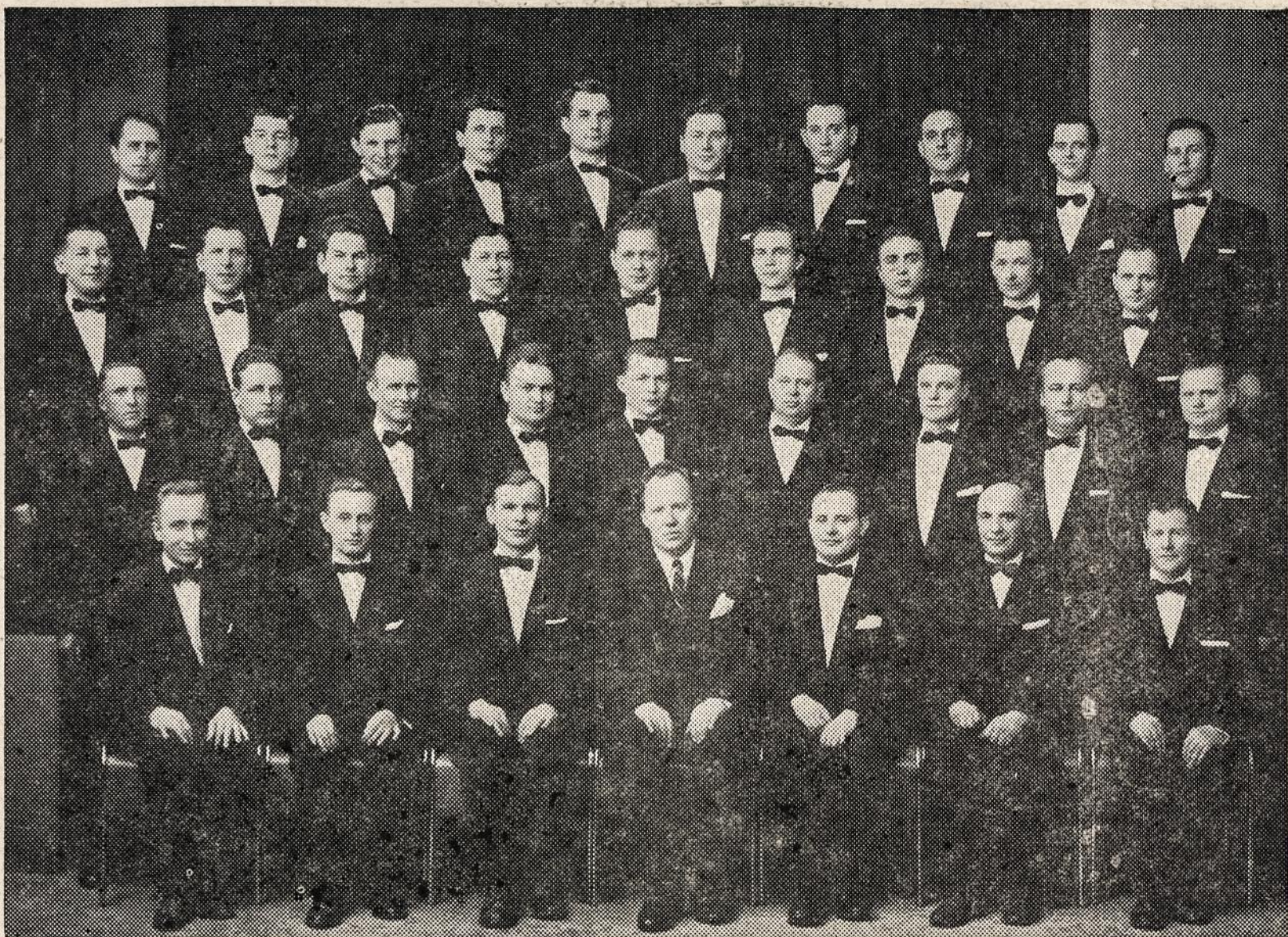
Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.

Iš kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.

Sekmadienį 8:30 — 9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles.

Tel.: HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST
Chicago 29, Illinois

Dainuos Pavasariniam NAUJIENŲ koncerte

CHICAGOS LIETUVIŲ VYRŲ CHORAS

vadovaujamas muziko V. Baltrušaičio; dainuos Pavasariniam NAUJIENŲ Koncerte, kuris balandžio 8 dieną įvyks Sokolų svetainėje.

(Tęsi...ys iš 6-to pusl.)

kumą ir sumanumą. Šis reikalas, atrodo, yra vienas iš svarbiausių mūsų dabartinės sąlygos. Teisybė, mes turime daug visuomeninių ir politinių užsimojimų. Tačiau jų rezultatai dažnai yra neaiškūs, migloti, neapčiuopiami, nepilnai įtikinantys. Visai atvejais jie nėra tiek vaizdingi, kaip enciklopedijos leidimas, kurios toms galima kiekvienam parodyti ir kurios pirmąsias reikšmes nieks negali užginčyti. Štai pas mus pradeda veikti Kultūros Fondas, tačiau koks kultūros darbas gali būti svarbesnis už enciklopediją, kuri būtų savo rūšies mūsų kultūros paminklas, lobynas ir įrankis. Mes turime Lietuvai laisvinti komitetus ir organizacijas, kurie varo be galo svarbų ir atsakingą darbą. Tačiau dėl tiesioginės kovos tuo tarpu dar nėra palankių sąlygų, o dėl pasiryžimo kovoti yra reikalingas dvasinis susikaupimas ir dvasinė konsolidacija, ir tai gražiausiai pasiekama enciklopedijoje, kuri gali ir turi pasidaryti mūsų dvasinio gyvenimo pagrindiniu lobynu.

Žinoma, gali atsirasti žmonių, kurie pasakys: Noriai padėtume enciklopedijai, bet nenorime padėti leidėjui praturtinti iš šito biznio. Bet į tai galima pažiūrėti ir kitaip. Atvira pasakius, aš asmeniškai būčiau patenkintas, jei enciklopedijos leidėjas ne tik išbristų sveikas iš šitos rizikos, bet dar drūčiai uždirbtų. Galima būti tikram, kad jo rankoe šitie ištekliai nebūtų "talentas paslėptas žemėse", ir sunku įsivaizduoti, ką jis galėtų daryti ir kokių kitų gražių ir vertingų knygų galėtų išleisti, jei tu-

retų užnugaryje finansinį rezervą. O be to, koks tai būtų paskatinimas kitiems bandyti eiti tuo pačiu keliu. Ko reikia bijoti, tai ne medžiaginio enciklopedijos pasisekimo, o atbulai, — jos medžiaginio susmukimo dėl rezervų išsisėmimo ir jos sustojimo nedaėjus iki galo. Kokia gėda būtų visiems mums, kad tinkamai laiku neprisidėjome ir nepadėjome.

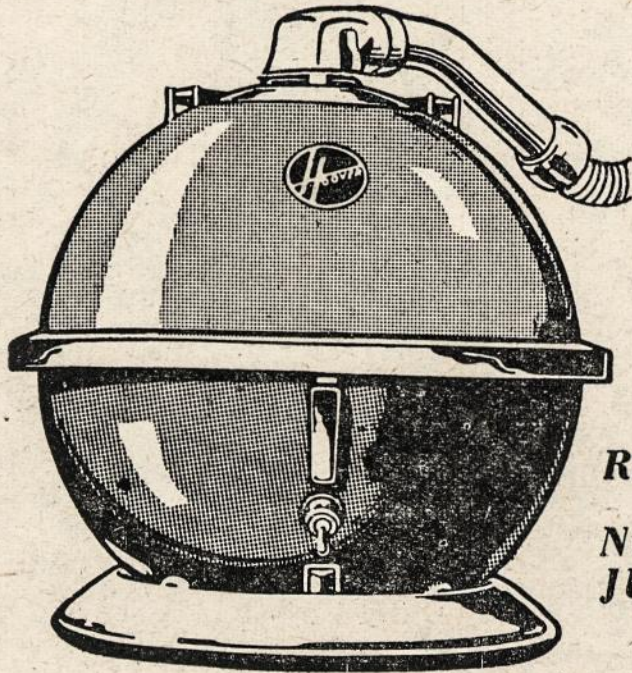
PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETOJE IR JŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas.
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel.: GROvehill 6-7096

Limited time only!

Save
\$ 27⁵⁵

on a new
HOOVER
Constellation
(cleaning tools included)

- Exclusive double-stretch hose cleans twice the area of any other make of cleaner.
- Full horsepower motor gives you more suction.

Regular Price \$97.50

NOW JUST \$69⁹⁵

while they last!

Garrick Music Shops
733 West 63rd Street WEntworth 6-0085

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

12 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 3, 1956